

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XV.
Štev. 61
TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
TELEFON UPRAVE: 25-67 in 28-67
TELEFON OGLASNEGA ODDELKA: 25-67
Poslovalnica Ljubljana, Frančiškova 6, tel. 46-91
Poslovalnica Celje, Prešernova 3, telefon 280

Maribor, petek 14. marca 1941

NAROCNINA NA MESEC
Prelema v uravi ali po pošti 14 din.
Dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din.
POŠTNI ČERKOVNI RACUN 11.405

Cena
din 1.—

Vojni razplet v Abesiniji

Podrobnejša poročila o razvoju vojnih dogodkov v Somaliji in južnovzhodni Abesiniji, kjer so se južnoavstralske čete približale Harrarju — Tudi pred Kerenom v Eritreji postajajo boji srditejši

ITALIJANSKO POROČILO IZ AFRIKE
RIM, 14. marca. Stefani. Uradno poročilo glavnega stana italijanske vojske št. 279. poroča iz Afrike: Severna Afrika: Naša letala so bombardirala pomorska in letalska oporišča v Cirenajki. Oddelki nemškega letalstva so bombardirali in s strojnimi streljali na britanska taborišča in na motorizirana sredstva. Vzh. Afrika: Sovražnik je izvedel letalske napade na več krajih v Eritreji, vendar pa škoda ni bila.

NEMŠKO POROČILO IZ AFRIKE
BERLIN, 14. marca. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo je poročalo včeraj iz Afrike: V Severni Afriki so nemška letala napadla britanske kolone, ki so koračale, kakor tudi zbiranje tankov. Uničeno jih je bilo več oklepnih vozil.

BERLIN, 14. marca. DNB. Nemška letala v Sredozemlju so izvedla več uspešnih napadov na hangarje in koncentracijska taborišča v severni Afriki. Bombardirali so tudi skupine avtomobilov, topov in letal pri Tobruku. Posadke letal so ob vrtnitvi izjavile, da so srečno izvršile svoje naloge. Opazili so več požarov in eksplozij.

PODVIGI JUŽNOAFRIŠKIH ČET
NAIROBI, 14. marca. RP. Šele sedaj je mogoče popolnoma pregledati položaj, ki je nastal v Vzhodni Afriki z ofenzivno južnoafriških čet v dosedanjem poteku operacij. Te čete so na svojem pohodu iz Kenije osvojile najprej Prekzubo, nato pa so vdrla čez Džubo v samo italijansko Somalijo in dosegle v tako rekordnem času Magdišu, kakor ne beleži doslej zgodovina vojnih pohodov v Afriki. S tem je bila obramba Somalije strta in italijanske čete, kar jih je preostalo, so bile prisiljene umikati se v Abesinijo. Toda niso bile več sposobne, da bi se uspešno postavile v bran in bi zavrele angleško napredovanje proti severu. Tako so južnoafriške čete po zavzetju Somalije z veliko naglico napredovale proti severu in osvajale postojanko za postojanko, včasih tako naglo, da se Italijanom ni bilo mogoče pravočasno umakniti. Treba je zato računati, da je ostalo od vojske, ki je branila Somalijo, le še okoli 500 vojakov, ki pa so brez vse bojne opreme. Južnoafriške čete so se že približale Harrarju in je njihov pohod usmerjen na Džidžigo, ki leži ob železniški progi Džibuti - Addis Abeba. V Harrarju se Italijani pripravljajo mrzlično na obrambo. Računajo, da so zbrali tam okoli 10.000 mož svoje vojske. Z zasedbo te železnice, bi bila notranja Abesinija popolnoma odrezana in obkoljena okoli in okoli od velikobritanskih in abesinskih čet. Dogodki se razvijajo z veliko naglico in je zato treba spet pričakovati novih dogodkov.

POLOŽAJ PRED KERENOM

KHARTUM, 14. marca. RP. Angleški pritisk na Keren se je pričel stopnjevat. Angleške čete so izvršile tudi že prve večje napade in se jim je pri tem posrečilo osvojiti nekaj zelo važnih zunanjih utrd. Ta uspeh so dosegli s spretno strategijo, ker so na južnem in zahodnem sektorju napadli le navidezno, na severnem pa vrgli v boj nato glavne čete in zlomili obrambo.

Srditi letalski napadi na zahodu

V pretekli noči so nemška letala v odgovor na prejšnje angleške napade na Nemčijo silovito napadla Liverpool, Cardiff in še nekatere kraje — Angleži so med tem izvršili nov napad na Hamburg in druge cilje

VČERAJSNJE NEMŠKO POROČILO
BERLIN, 14. marca. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče uradno vojno poročilo: Preteklo noč je ob mesečni več sto nemških bojnih letal izvedlo napad na pristaniške namene v Liverpoolu in Birkenheadu. Napad je bil zelo uspešen. Razrušenih je bilo veliko poslopij v pristanišču, tovarnam pa je bila povzročena velika škoda. Več ladij, ki so bile v pristanišču, je bilo zažganih. Razen tega napada so nemška letala izvedla močne napade tudi na razne vojaške objekte in industrijske namene na Škotskem in v južni Angliji. Prav tako so nemška letala napadla angleški konvoj, ki je plul v bližini vzhodne angleške obale. Pri tem napadu je bila zadeta neka velika trgovska ladja, druga manjša s tisoč tonami pa je bila potopljena v bližini Great Yarmoutha. Več nemških letal je podnevi izvedlo napade na neko letališče v južni Angliji. Porušeni so bili več lop. V bližini angleške jugovzhodne obale je nemški bojni čoln potopil en angleški rušilec. V noči so angleška letala napadla mesta v severni Nemčiji in nemško prestolnico. Vrženih je bilo mnogo zažigalnih in močno eksplozivnih bomb. Razen stanovanjskih hiš je bilo porušenihih več hiš in bolnišnic. Škoda, ki je bila povzročena na industrijskih napravah, je neznatna. Ubitih je bilo več civilistov, še več pa ranjenih. — Nemško protiletalsko topništvo in lovci so zbili 10 sovražniških letal. Poleg teh izgub je sovražnik čez dan izgubil tudi tri letala, ki so bila zbita v letalskih spopadih. Šest nemških letal je izginilo.

DANAŠNJA NEMŠKA POROČILA
BERLIN, 14. marca. DNB. Uradno poročilo pravi, da je večje število bombnikov poletelo iz svojih baz na Liverpool. Sovražna protiletalska obramba ni mogla odbiti naših bombnikov. Takoj so vrgli svetilne bombe, ki so razsvetlile ves prostor. Nato so padale eksplozivne in zažigalne bombe na določene cilje. Opaženi so bili številni požari in velike eksplozije. — Šest letal hiš so porušeni. Požar je zavzel območje treh kilometrov.

BERLIN, 14. marca. DNB. Ob napadu na Liverpool je bil prav tako napaden Cardiff, važna luka v Bristolskem kanalu. Letala so uničila mnoge pristaniške naprave, večje število reflektorskih postaj.

V pristanišču je bilo opaziti velike eksplozije, v mestu, kakor v luki je nastalo mnogo požarov. Napaden je bil tudi London in mesta ob južni in južnozahodni obali Anglije. Med prizadetimi je deset letališč, več hangarjev je porušenihi.

BERLIN, 14. marca. DNB. Blizu Portsmoutha je skupina petih angleških lovskih letal napadla nemška izvidniška letala, ki so se kljub sovražni premoči spustila v boj. Ena angleško letalo je bilo sestreljeno, nemška so se vsa vrnila v svoje baze v Franciji.

BERLIN, 14. marca. DNB. V teku zadnjih 24 ur so nemške zračne sile izgubile skupaj šest letal, sestreljenih je pa bilo v istem času devet angleških letal, ki so napadla Nemčijo. Nemške izgube znašajo le dve tretjini onih, ki jih navaja Anglija zase. Verjetno bodo angleške izgube še večje.

BERLIN, 14. marca. DNB. Agencija Reuter je objavila obširna poročila o angleškem zračnem napadu na Berlin, Hamburg in Bremen. Med drugim trdi, da je neki angleški bombnik s strojnico »ugašile« neki nemški reflektor, da je iz višine 20 m streljal na neko kasarno. Nemško vrhovno poveljstvo pa pravi, da so bila angleška letala med napadom 2000 m visoko in da so se te višine napadla vsa tri nemška mesta. Zaradi močnega artilerijskega streljanja in protiletalske obrambe se sovražna letala niso mogla uspešno

meriti z bombami. Te so padale brez reda in cilja naokrog.

ANGLEŠKA VOJNA POROČILA

LONDON, 14. marca. Reuter. Letalsko ministrstvo javlja, da so bila sovražna letala v noči na petek zelo aktivna. Sovražna letala so letela nad raznimi deli Anglije in Škotske. Posebno močni so bili napadi na obalo vzdolž Clyde, poškodovanih je več industrijskih središč in poslopij. Mnogo požarov so pogasili še pred zoro. Računajo, da ljudske žrtve niso bile velike. Močni napadi so bili vzdolž obale Mersey, kjer je bilo nekaj materialne škode. Bombe so padale tudi na druga mesta ter povzročile večjo škodo. Angleška letala so v teku noči sestrelila osem nemških bombnikov.

LONDON, 14. marca. Reuter. Angleška letala so v pretekli noči znova silovito napadla Hamburg, posebno tamkajšnje ladjedelnice in pristaniške naprave. Prav tako je bilo izvršenih več napadov na druge cilje v Nemčiji in na invazijske baze. Pri zadnjem napadu na Nemčijo je sodelovalo izredno veliko število angleških letal, med njimi tudi največji bombniki novih konstrukcij, kakor oni, ki lahko nosijo s seboj štirikrat večje tovore bomb, kakor oni, ki so bili doslej uporabljani. Nastala razdejantja so bila zelo velika. Povsod so nastali ogromni požari, ki so se videli na velike daljave.

Pred novim razdobjem vojne

BERN, 14. marca. ZPV. Prihodu japonskega zunanjega ministra Macuoke v Nemčijo in Italijo pripisujejo tako v Berlinu in Rimu veliko važnost in napovedujejo, čeprav ne uradno, da bodo ti razgovori pomenili pričetek nove faze sedanje vojne. Po informacijah iz Rima ne bo pred prihodom Macuoke in pred zaključkom razgovorov, ki se bodo tedaj vršili

v Nemčiji in Italiji, nobenih večjih dogodkov ne v Evropi in ne kje drugje. Velesile trojnega pakta hočejo pri teh posvetovanjih izdelati soglasne načrte za bodoče nastope. Gotovo pa je, da bodo sledili takoj nato izredno važni dogodki, ki se bodo razvijali po vsej verjetnosti z izredno naglico.

Dve izjavi o položaju Anglije

NEW YORK, 14. marca. Ass. Press. Predsednik uprave General Motors Corporation je ob vrtnitvi iz Velike Britanije v New York izjavil: »Ne verujem, da bo Anglijo mogoče premagati. Tudi ne bo-

mo Američani to dopustiti. Poslati moramo čimprej vso pomoč v Veliko Britanijo.« Dr. Thomas Paron je pa po prihodu iz Anglije izjavil, »da je treba tja poslati čim več ameriških zdravnikov, bolničark in

SIR JOHN ANDERSON
predsednik tajnega sveta lordov v Angliji

sanitetnega materiala.« Pohvalno se je izrazil o morali naroda ter poudaril, da »se angleške žene izvrstno drže.«

Na Balkanu nič novega

CARIGRAD, 14. marca. RP. Položaj na Balkanu se v zadnjih 24 urah ni v ničemer spremenil in ni bilo nobenih novih dogodkov, iz katerih bi bilo mogoče sklepati, da se pripravljajo že neposredno kake akcije. S tem se potrjujejo informacije, da je pričetek akcij odložen za nekaj časa.

CARIGRAJSKI ATENTAT JE TERJAL PET SMRTNIH ŽRTEV

CARIGRAD, 14. marca. Reuter. Miss Armstrong, uradnica angleškega poslanstva v Sofiji, ki je pri eksploziji v carigradskem »Pera Palace« izgubila obe nogi, je umrla. Število smrtnih žrtev peklenškega stroja znaša zdaj pet.

SPREJEM PRI FRANCU

MADRID, 14. marca. Stefani. General Franco je sprejel delegacijo s Palme na Minorci. Izročila mu je 11 kg zlata, 105 kg srebra in večjo količino platine ter druge dragocenosti, ki jih bodo spravili v državno blagajno. Obenem so delegati izročili posebno resolucijo, ki izraža pripravljenost otočanov nacionalni vladi.

TAJNA SEJA SPODNJE ZBORNICE

LONDON, 14. marca. Reuter. Včeraj je imel angleška spodnja zbornica tajno sejo, na kateri je preučevala vprašanje pomorske plovbe.

HARRIMAN V LISBOU

LISBOA, 14. marca. DNB. Novi posebni Rooseveltov odposlanec Areyell Harriman je prispel z letalom v Lisboi. Spremljata ga dva tajnika,

Dogodki v Zedinjenih državah

Amerika pripravlja ekspedicijsko vojsko — „New York Times“ o slogi ameriškega ljudstva
Prvi vojni material za Veliko Britanijo

NEW YORK, 14. marca. Ass. Press. »Daily News« piše, da je vojno ministrstvo USA storilo vse potrebne ukrepe za opremo ekspedicijske vojske, ki bi se lahko uporabila izven Zedinjenih držav. Posebna oprema bo temu korpusu olajšala izkrcanje. V Ameriki gradijo 442 posebnih ladij, prirejenih nalašč za izkrcanje na osnovi zadnjih izkušenj. Prav tako izdelujejo posebne traktorje-amfibijske za izkrcanje čet v močvirnih predelih. Izdelanih je že 200 takšnih traktorjev.

AMERIŠKO LJUDSTVO JE SLOŽNO

NEW YORK, 14. marca. Ass. Press. »New York Times« prinašajo članek o razpoloženju ameriške javnosti pred vojno 1917 in danes ter ugotavljajo: »Glavna razlika med obema dobama je v tem, da zdaj ni več izolacionističnih grup posameznih narodov, kakor so bile 1917 proti vstopu v vojno. Med Irce v Ameriki ni opozicije proti pomoči Angležem. Svetovna vojna je pripomogla, da so tudi ameriški Nemci udušili svoj nacionalni občutek. Najznamenitejši Američani italijanskega porekla, tako newyorški župan La Guardia, se zavzemajo za polno pomoč Angležem. Med prvo svetovno vojno so Američani skandinavskega izvora bili proti intervenciji. Zdaj je drugače. Danes čutijo tudi ameriški delavci simpatije za Veliko Britanijo. Vedo, da

je socialna zakonodaja New Deal prav za prav vzeta iz Anglije. Na svojem kongresu v New Orleansu se je Ameriška delavska federacija izjavila v imenu svojih 4.250.000 članov za brezkompromisno pomoč Angliji. Tudi vodja republikancev, Willkie, je mnogo prispeval k ameriški narodni slogi v pogledu podpore Veliki Britaniji. Z rasnega, industrijskega in političnega zreliska so USA danes mnogo bolj edine in složne, kakor so bile 1917.«

PRVI MATERIAL ZA ANGLIJO

WASHINGTON, 14. marca. Ass. Press. Med prvim materialom, ki je na poti v Vel. Britanijo, so puške, topovi 75 mm in granate ter druga municija. V teku tega leta bo odstopljenih 99 ladij. Podpisano je že dovoljenje za pošiljatev 18 najhitrejših »komarjev« (patrulnih čolnov proti podmornicam), kmalu pa pridejo na vrsto 18 rušilcev, 55 podmornic, patrolni in proti podmorniški čoln. Vsako ladjo bodo poslali takoj, ko bodo ladjedelnice zgradile novo ladjo za USA.

LONDON, 14. marca. Reuter. Letalsko ministrstvo javlja: V teku noči so nočni lovci sestrelili 8 nemških letal. Glavni napadi so bili izvršeni na zaliv Clyde ter na mesta ob reki Marsey. Angleška letala so napadla Hamburg.

VOJNO PROIZVODNO STANJE

NEW YORK, 14. marca. TASS. Kakor

poroča »Journal of Commerce«, izjavljajo v ameriških gospodarstvenih krogih, da bo izglasovanje in uveljavljanje zakona o pomoči Veliki Britaniji spremenil kmalu vso ameriško industrijo v vojno proizvodno stanje. V istih krogih menijo, da bo Rooseveltov načrt za uporabo novega kredita 7 milijard dolarjev za proizvodnjo vojnega materiala za pomoč Vel. Britaniji povečal vladno kontrolo nad industrijo, pred vsem pa nad industrijo važnih surovin.

ZAPOSOLOVANJE BREZPOSELNIH

WASHINGTON, 14. marca. Reuter. Ameriška vlada je v cilju, da poveča proizvodnjo vojnega materiala, zaposlila večje število delavcev, med njimi precej brezposelnih.

PLINSKE MASKE ZA KONJE

NEW YORK, 14. marca. Ass. Press. Vojni minister je zahteval od kongresa kredite za nabavo 107.000 plinskih mask za konje.

HITRI MOTORNI ČOLNI

WASHINGTON, 14. marca. Reuter. USA bodo izročile Veliki Britaniji 30 hitrih motornih čolnov tipa »Moskito«.

ŠKODA ZARADI STAVK

WASHINGTON, 14. marca. Reuter. Šef organizacije za narodno proizvodnjo je poudaril, da bi lahko delavci v času, ko so lani štrajkali, izdelali 220 bombnikov.

Italijanski napadi v Albaniji

RIM, 14. marca. Stefani. Italijanski glavni stan je izdal včeraj z grškega bojišča poročilo sledeče vsebine: Sovražnik je ponovil napade v dolini Vojuše, toda je bil odbit in je utrpel težke izgube. Naše letalstvo je bombardiralo eno izmed pomembnih sovražnikovih pomorskih oporišč. V okviru močnega delovanja so italijanska in nemška letala izvedla napade na pristaniške naprave v La Valletti na Malti.

ATENE, 14. marca. At. Ag. Uradno poročilo grškega generalnega štaba pravi, da je skušal sovražnik v ofenzivi predre-

ti na mnogih krajih fronto. Uporabil je pri tem nove čete v pehoti, topništvu in letalcih. Vsi napadi so pa bili zaporedoma odbiti z velikimi izgubami za nasprotnika. Grška letala so bombardirala sovražne postojanke. Sovražni bombniki so napadli Xante in Krf; škode ni bilo.

ATENE, 14. marca. Reuter. Atenski radio je sinoči sporočil, da je sovražnik na velikem delu fronte izvedel močne napade, ki so jih spremljala letala in artilerijski ogenj. Vsi napadi so pa bili odbiti. Grška letala so bombardirala sovražne položaje.

Italijani o položaju

RIM, 14. marca. Stefani. Italijanski tisk piše mimo pomena o prihodu Macuoke v Evropo tudi o tem, da je Anglija po izgubi prestiža na Balkanu odločena, stvoriti novo fronto južneje od tod. Listi komentirajo napade na Malto, govor Hitlerja v Linzu ter zaključujejo z optimizmom v končno zmago. Anglo-ameriška politika na Daljnem vzhodu da je doživela popoln zlom.

HITLERJEVE ČESTITKE TISU

BERLIN, 14. marca. DNB. Ob nacionalnem prazniku Slovaške, ki praznuje dveletnico samostojnosti države, je Adolf Hitler poslal dr. Tisu priske čestitke.

PRESKRBA FRANCIJE

PARIZ, 14. marca. DNB. Šef kabineta za preskrbo z življenjskimi potrebščinami

GENERAL WEYGAND

mi je zapustil Vichy in odpotoval v Alžir. Ostal bo v severni Afriki in dirigiral transporte živeža v Francijo.

TRČENJE DVEH LETAL

NEW YORK, 14. marca. DNB. V kanadski provinci Ontario sta dve letali trčili v zraku skupaj. Bila sta dva velika bombnika kanadske voske. Sedem oseb je mrtvih.

POŽAR V AMERIKI

NEW ORLEANS, 14. marca. DNB. V skladišču v luki je izbruhnil velik požar, ki je uničil večje zaloge kave, sladkorja, krompirja in drugega živeža. Škoda cenijo nad tri milijone dolarjev.

Mariborska napoved: Pretežno oblačno, hladno in stanovitno vreme. Včeraj je bila najvišja toplota +5,6, danes najnižja 3,5, opoldne +2,5.

De Valera o nevarnostih za Irsko

DUBLIN, 14. marca. Reuter. V svojem govoru pred irskim parlamentom je pred sednik republike de Valera dejal, »da je Irska ves čas, od kar so se začele sovražnosti v Evropi, v nevarnosti. Ena kakor druga stranka se hoče polastiti njenega teritorija ter si tako izboljšati svoj položaj na Atlantiku. Irska pa hoče kljub vse-

mu, kar se dogaja okrog nje, ostati mirna«. Med govorom je de Valera prekinil neki poslanec z vzklikom: »Vi se bolite naroda.« De Valera je odvrnil: »Bili smo že v vojni. Irska je že preživela eno revolucijo. Imeli smo državljansko vojno; ni nam potrebna druga.«

Turčija zasleduje razvoj

CARIGRAD, 14. marca. RP. List »Ulus« piše: »Turška nadaljuje svoje vojaške priprave, računajoč z vsemi možnostmi, kakor morajo z njimi računati tudi vsi v sosesčini. Živimo v razdobju vojnih priprav, a kaj nam bo prinesel jutrišnji dan, ne more sedaj še nihče določno reči. Mi bomo ostali zvesti svojim dosedanjim političnim načelom. Naša po-

litika je narodna in državna politika ter zato najbolje ustreza našim narodnim in državnim potrebam. Trdno smo prepričani, da nam bo koristila tudi v bodoče.« Turški vlada je izdala ukaz, s katerim se prepovedujejo za časa zasedanja parlamenta vsa zborovanja. Ta prepoved se nanaša tudi na shode državnih poslancev.

Slaba letina v Severni Afriki

ALŽIR, 14. marca. Havas. Po vesteh iz francoske Severne Afrike bo letošnja žetev tam tako slaba, da ne bo mogla zagotoviti niti prehrane prebivalstva Tunizije, Alžirije in Maroka, kajš, da bi kaj ostalo za izvoz. Govor admiral Esteva v Tunisu dovolj razločno naglašuje to dejstvo. Ta govor je prav za prav pomenil poziv na prebivalstvo, naj v bodoče še

bolj omeji svojo potrošnjo živil. Vse tri pokrajine, Tunizija, Alžirija in Maroko, imajo neodvisno upravo. Vloga generala Weyganda je v tem, da vzdržuje med njimi zvezo in rešuje skupna vprašanja. V glavnem je problem prehrane enak v vseh treh deželah. General Weygand je o tem razpravljal tudi v Vichyju.

POSEBEN VLAK ZA MACUOKA

LONDON, 14. marca. Reuter. Sovjetska vlada je stavila japonskemu zunanjemu ministru Macuoki na razpolago poseben vlak, za potovanje preko SSSR v Nemčijo.

UMIK JAPONCEV IZ SREDNJE KITAJSKE

TOKIO, 14. marca. Reuter. Japonci so umaknili svoje čete iz srednje Kitajske, s področja, ki so ga bili zasedli že pred dvema letoma in pol.

Problem dela v narodnem gospodarstvu

Človeško delo in človeške individualne sposobnosti pripadajo osnovnim činiteljem narodnega gospodarstva. V dosedanjem kapitalističnem narodnem gospodarstvu, organiziranem pred vsem po ozko omejenem načelu pridobivanja za podjetnika ali skupino kapitalistov, ne pa po načelu skrbstva za vse, so izgubili človeško delo in človeške individualne sposobnosti in zmožnosti prvotni svoj značaj osnovnega činitelja narodnega gospodarstva. Fungirajo v njem samo še kot potrošna roba. To pa pomenja, da imajo svojo tržno ceno, ki jo poznamo pod imenom mezda. S tem so pa seveda človeško delo, kakor človeške sposobnosti in zmožnosti podvržene tudi vsem zakonitostim tvorbe tržnih cen ter postajajo v narodno-gospodarskem procesu objekt špekulacije, kakor običajna potrošna roba.

V resnici je pa samo pravična cena za potrošno robo stvarnost. Mezda se pa odkriva v ceni za človeško delo in človeške sposobnosti kot utvara ali iluzija. Denar namreč ne more biti drugega v gospodarskem procesu nego merilo za medsebojno vrednost različne potrošne robe kot delovnih rezultatov. Ne more pa po svojem bistvu predstavljati vrednostnega razmerja potrošne robe do človeške delovne sile, odnosno človeških individualnih sposobnosti in zmožnosti. S tem, da dobi delavec za svoje delo mezdo, se izmenjavata v resnici le izdelana potrošna roba za denar, ne pa delo za denar. Podjetnik odkupuje tako rekoč izdelane proizvode od delavcev na mestu nastajanja.

Pri določitvi mezde sta pa učinkujoča le dva činitelja: delojemalec in delodajalec. Osebo svoboden je pa samo delodajalec, ne pa tudi delojemalec. Slednji zaradi tega ne, ker je v današnjem narodno-gospodarskem procesu še prodajalec in roba obnem. Saj daje v najem ali prodaja samega sebe, svojo delovno silo, vse, za čim uspešneje izvrševanje dela potrebne individualne zmožnosti. Pri tvorbi mezd ne more torej nikdar delavec nastopati kot svoboden partner nasproti svojemu kupcu. Z dejstvom pa, da imajo človeško delo in človeške individualne sposobnosti v današnjem narodno-gospodarskem procesu le značaj potrošne robe, gine njih človeško dostojanstvo.

Moderni delavci sicer niso več sužnji v antičnem smislu. Ali od antike, posebno rimske, je človeštvo sedanje dobe prevzelo pravne pojme, ki izvirajo povsem še iz gospodarstva, osnovanem nekda na suženjstvu. Uporabljajo se z malenkostnimi spremembami enostavno za novo gospodarsko stanje, nastalega po silnem napredku tehnike in prefinjene porazdelitve dela. Na osnovi za narodno-gospodarske zadeve v bistvu še sedaj veljavnega rimskega prava, je svoboda, ki si jo je izvojeval industrijski in večinoma tudi poljedelski delavec v moderni državi, le v tem, da se je zlił pojem lastnika sužnja in pojem sužnja v eno in isto osebnost. Kakor je namreč mogel razpolagati svoj čas vlastelin ali svoboden veleposestnik s svojimi sužnji — blagom, da jih je lahko prodajal ali pa dajal v najem, tako dajata delojemalec v najem industrijski in poljedelski delavec — daši sta v ostalem svobodna državljana —, samega sebe, svoje delovne sile in sposobnosti.

V tem tiči tako zvano »moderno suženjstvo« proletariata, ki je že dolgo glavni povod vsakega socialističnega gibanja. Jasno je tedaj, da nimajo gospodarske in socialne krize naše dobe v toliki meri izvora v sistemu gospodarstva in socialnih ustanovah, nego jim je pravi vzrok v bistvu vse bolj nesocialno mišljenje, natančneje: krivo mišljenje ljudi o sebi, o človeku samemu.

Delovnega problema sploh ni mogoče do dobrega spoznati in doumeti, ako nam ni evidentno, da človeško delo in človeške sposobnosti ne morejo in ne smejo biti v gospodarskem življenju roba, nego, da značijo človeka samega, ki ga ne smemo podrežati v gospodarskem procesu zakonom tvorbe cen kakor potrošno robo.

Dragotin Kveder

je, kakor poroča DNB, po svojem prihodku iz Anglije v USA v radiu kot »pred-

Gospodarske vesti

Pred razcepom uradniškega združništva

Nabavljajne zadrage drž. »uslužbencev« v banovini Hrvatski ustanovljajo svojo zvezo

V Zvezi nabavljajnih zadrug drž. in samoupravnega uradništva je nastal odkrit spor med vodstvom Zveze in zadrugami članicami iz banovine Hrvatske. Te se hočejo odcepiti in ustanoviti za banovino Hrvatsko posebno zvezo, vodstvo sedanje Zveze pa se bori za vzdržanje edinstva v uradniškem združništvu.

Na konferenci, ki so jo imele nedavno zadrage iz banovine Hrvatske, je bilo sklenjeno, da si vse uradniške zadrage na ozemlju hrvatske banovine osnujejo svojo Zvezo s sedežem v Zagrebu. Sklepi te konference so bili sporočeni vodstvu Zveze s pripombo, da hrvatske zadrage ne bodo upoštevale nikakršnih razlogov, ki bi šli za tem, da se obdrži edinstvo.

Zastopniki zadrug iz Hrvatske trdijo, da je Zveza slabo zalagala zadrage na

Hrvatskem z raznim blagom in še to ne direktno, ampak preko beograjskih komisijonarjev ter ni imela volje podpirati gospodarstva na Hrvatskem. Tudi je Zveza vključila temu, da je imela vse možnosti, nastala med 150 svojimi uradniki samo največ 9 Hrvatov. Sklep Hrvatov o odcepitvi je dokončen in če ne bo šlo drugače, se bo izvršil s posebno uredbo hrvatskega bana.

Vodstvo Zveze je na vse načine poskušalo preprečiti cepitev. To je naravno, zakaj Zveza posluje z okrog 200 milijoni din uradniškega denarja. Tudi je gotovo, da bi upniki Zveze pred izvršeno cepitvijo zahtevali izplačilo svojih kreditov. Tako bi Zveza bila finančno precej oslabiljena in bi morala kolikor toliko omejiti svoje poslovanje. Tudi nova zagrebška Zveza bo lahko v večjem obsegu poslovala le z znatno podporo merodaj-

nih v hrvatski banovini. Vodstvo Zveze je zato izdelalo predlog, ki bi naj zadovoljil zadrage na ozemlju Hrvatske: v Zagrebu bi se naj ustanovila Glavna nabavljajna zadruga drž. uslužbencev, ki bi imela v svojem okrilju vse zadrage iz hrvatske banovine ter bi jih zalagala z blagom, skratka, bila bi njihova poslovna centrala. Tako bi se preprečila cepitev.

Toda zdi se, da tudi ta poskus za ohranitev edinstva ne bo uspel, zato je vodstvo Zveze že tudi dobilo pooblastilo, da najde podlago za razdelitev. Tako bo ta borba, ki je za kulisami trajala že več mesecev, končala z razcepom uradniškega združništva, ki bo deloma pomenila tudi njegovo oslabilitev.

Tako poroča »Zemlja«, glasilo bivšega ministra Voje Gjorgjevića, podpredsednika Glavne zadrugne zveze.

Zborovanje celjskih trgovcev

Sinoči je bila letna skupščina Združenja trgovcev za mesto Celje. Vodil jo je predsednik Združenja R. Stermecki. Pozdravil je zastopnika Zbornice za TOI, zastopnika Zveze trgovskih združenj in pomočniškega zbora. V daljšem govoru je orisal težavni položaj, v katerem se nahaja trgovstvo v sedanjih izrednih časih.

Iz tajniškega poročila je razvidno, da so bili koncem decembra pri Združenju včlanjeni 204 člani in 131 članic, skupaj torej 335. Od vseh članov in članic je bilo protokoliranih 89. Vseh trgovcev, ki so imeli uslužbenec, je bilo 136. V trgovski nadaljevalni šoli so bili leta 1940 vpisani 103 vajenci in vajenke. Na novo prijavljenih obratov je bilo lani 33, v obrtnem registru črtanih obratov pa 28. Tajništvo vrši tudi posle trgovskega društva v Celju in bolniške blagajne TBPĐ v Ljubljani. Zavarovancev je 1044. Na področju Združenja je bilo lani ne glede na stroko 43 trgovin na debelo, na drobno 292, trgovin v mešanem blagom je bilo 114, z lesom 13, z deželnimi pridelki 12, branjarij skupno s trgovinami malega obsega je bilo 84.

Sklenili so, da bodo v bodoče sprejemali za vajence in vajenke samo dečke in deklice, ki so uspešno dokončali 4. razred meščanske ali kakšne druge srednje šole z malo maturo. Vajenci in vajenke morajo biti ob času sprejema stari najmanj 14 in največ 16 let. Uprava sme tudi v letu 1941 znižati članarino onim članom, ki so obubožali, onemogli ali pa, ki zaradi drugih izrednih razmer ne mo-

rejo plačati članarine, odnosno, da uprava v skrajnem primeru članarino popolnoma črta, v vsakem primeru na prošnjo člana. Za učence Trgovske nadaljevalne šole v Celju, ki bodo izdelali z odličnim ali prav dobrim uspehom in so naši državljani, so določene nagrade v skupnem znesku 1.050 din.

POMANJKANJE GOVEDI

Nekateri gospodarski krogi opozarjajo na nazadovanje govedoreje, ki bi lahko imelo pri nas zelo nevarne posledice. Predvsem se izraža to v pomanjkanju govejega mesa na trgu. Težave pa so tudi pri izvozu obveznih kontingentov za izvoz v tujino. Vzrok nazadovanja je bil tudi v pomanjkanju krme. Zaradi vojne so izvažali v večji meri govedo tudi iz južnih krajev države. Končno pa rabijo v sedanjih razmerah govejo vprego v večji meri, kot je to bil slučaj prej. Zaradi vsega tega predlagajo nekateri, da bi čim prej začeli s načrtnim pospeševanjem govedoreje.

g Nadzorno takso za inspekcijo dela je predpisal ministrski svet s posebno uredbo o spremembi in dopolnitvi zakona o inspekciji dela v višini 1 odst. predpisane prispevka za bolnike in nezgodno zavarovanje, ki ga pobirajo krajevni organi Sužorja (okrožni uradi za zav. delavcev). Od tega prispevka obdržijo okrožni uradi 5 odst. za stroške, 10 odst. dobi osrednja inspekcija dela v Beogradu, ostalih 85 odst. pa banovinska inspekcija dela.

g Obtoke bankovcev se je povečal po izkazu Narodne banke z dne 8. t. m. za 88

na 14.061 milijonov din ter je od lani znašal le 10.205 milijonov din. Obveznosti na pokaz so se zmanjšale za 24 na 3487 milijonov. Plasiranih je bilo še novih 200 milijonov din blagajniških zapisov. Menična in lombardna posojila so narasla za 47,5 milijonov din, eskont bonov za narodno obrambo pa za 61 milijonov din. Zlato kritje je bilo 25,45 odst.

g Samo tipizirane čevlje izdelujejo italijanske tvornice.

Pismo uredniku

Gospod urednik! Ker je v oceni »Lovca« v »Večerniku« z dne 4. marca bilo omenjeno moje ime, češ, »da sem trdil, da so mi zajci oglodali vsa očesa 985 trt. To je bilo potrjeno. Zaupniki pa so v jeseni ugotovili, da daleč po vsej okolici ni bilo tako lepega grozdja kot ravno pri Majheniču«. Vam sporočam, kako je bilo v resnici: Razsodišče je 17. okt. 1940 ugotovilo, da na poškodovanih trtah ni bilo grozdja in sem dobil odškodnino 700.— din od lovskega zakupnika. Zajec je oglodal na vsaki trti samo nekaj očesc, ne pa vse trte. Ker je ostalo nekaj očesc nepoškodovanih, so obrodila po moji veliki negi res nekaj plodov. Ali se vam zdi primerno, da sem dobil 700.— din odškodnine za prijavljeno škodo, ko pa sem pri množini bil oškodovan pač za dosti večji znesek? Škoda se bo pokazala tudi letos! Kot kmet in vinogradnik apeliram na merodajne kroge, da ne zaščitijo samo zajca, temveč tudi kmeta. — Majhenič Alojz, posestnik in vinogradnik, Sv. Jurij ob Pesnici.

Drobne novice

n Umrla je mati kiparja Meštrovića, Marita Meštrović, 79 letna kmetica iz Drušica. Kipar Meštrović je odpotoval v Drušice. Njeno truplo bodo položili v družinsko grobnico, ki jo je zgradil kipar. Meštrović je svojo mater tudi upodobil.

n Madžarski avtomobilisti, ki so prišli v našo državo, bodo odkrili v Trogiru spominsko ploščo na beg kralja Bele IV., ki je pred 700 leti zbežal pred Tatari v Trogir.

n Umrl je dolgoletni skopljanski župan Josip Mihajlović, ki se je mnogo udeleževal, posebno v javnem življenju var-darske banovine.

n Kmetica je postala »mis« na neki zabavi v Osijeku. Nova »mis Osijek« je doma iz vasi Brodovec ter se zove Marta Brkić.

n 14 milijonov din bo stala preureditev sanatorija in okrevališča za jetične Kasindola.

n Za stavo je pogoltnil uro kmet Ivan Barić iz Huma pri Mostaru. S kmetom Martinom Bevando sta se v družbi stavila za 200 din, ki jih Ivan prejme, če bo pogoltnil uro. To se je sicer res dogodilo, toda Ivan je moral kmalu v bolnišnico, kjer bo operiran.

n Besen volk je napadel kmete in živino na vse zgodaj v vasi Draginić Podovi pri Jajcu. Ne meneč se za ljudi je napadel živino, pa tudi ljudi, ki so mu prišli na pot. Štirje kmetje so težko ranjeni. Rane pa je dobil tudi volk, ki je na polju poginil. Obgrizle kmete so oddali v bolnišnico.

n Prvo opero so uprizorili v Splitu. To je bila znana hrvatska opera »Zrinjski«.

n Od l. 1892 so teklo pravde za zemljišče vredno 300 din med bratoma Milisavom in Ilijo Srdanovićem ter romale od instance do instance. Tožitelj je bil vedno Milisav, ki je predal to tudi v dedščino sinu Zariji. Ta je letos dvignil tožbo pa jo izgubil dokončno.

n »Otmica« in ženska zvestoba. Milan Milošević iz vasi Dolovo pri Pančevu je izvil »otnico« dekleta Djurdjeve Kovačević. Toda po tem »uspehu« so ga zaprli. Med tem pa, ko je »sedel«, se mu je deklet poročilo z drugim.

n Streljanje v katedrali sv. Terezije v Subotici je nastalo zaradi vroma znanega »prijatelja« cerkvenih dragocenosti Ignjača Terteja, ki ga je zasledila policija pri »delu«.

n Tramvaj in selitveni voz sta trčila na prometnem križišču v Zagrebu.

n Med razpravo je umrl nenadoma odvetnik Dimitrije Lazebnikov iz Čurugaa po rodu Rus. Zadel ga je srčna kap.

Radio

Sobota, 15. marca.

Ljubljana: 12 in 13.02 vesela gl. in pesmi (pl.), 18 RO, 19.30 naše budnice in koračnice (pl.), 20.30 pisan večer, 22.15 RO. — Beograd: 18.30 plesne po željah, 21 zabavni RO, 22 prenos kavarniške gl., 22.50 plesna gl. — Praga: 16.30 plesna gl., 18.30 pisan koncert češke gl., 20 RO, 22.30 J. Straussova opereta »Tisoč in ena noč«. — Sofija: 12.50, 17 in 21 lahka in plesna gl., 20.30 operetna gl. — Ankara: 20 lahka gl., 20.45 turška gl., 23.45 plesna gl. — Anglija I: 20 večerni spored, 21.15 pisan koncert, 23.15 plesna gl. — Nemške postaje: 10 komorna gl., 13.15 lahka gl., 15 zabavni koncert, 18.20 in 21.15 zabavna gl., 23.15 nočna gl.

JAN GREZA:

BARBARA CELJSKA

12

Zgodovinski roman lepe Celjanke

— Mislim... taki notranji razlogi... no, saj se ne znam jasno izraziti. — se je za hip ustavila Barbara, — sploh nekaj, kar... moj Bog, kako sem se zmedla, — se je zasmejala Barbara, polna notranjih dvomov. — Popolnoma sem se zmedla, saj ne vem, kako bi vam to povedala, prav za prav sploh ne vem, kaj sem vam hotela reči.

Pritajeno so se nasmihali njeni zadregi, ki je ni znala skriti. Toda razumeli je niso.

Ali tudi Barbara ta hip same sebe ni razumela. Nekaj bi bila rada povedala, a slednjič sama ni vedela, kaj je hotela reči. Nekaj ji je težilo srce, kar bi rada izrazila z besedami. Toda v hipu je v grozi spoznala, da so to čustva, za katera ni besed. In to se ji je zgodilo prav zdaj, pred vsemi. Sram jo je bilo, ker se je pokazala še tako mlado; kljub svoji bistrumnosti se vendar še ne more meriti z izkušnjami odraslih glav. Nerodno ji je bilo zaradi zadrege, pa zaradi vne-me, ki jo je pokazala za tega krivoverca. Glej, kako iznenada se je zanj navdušila. Tako iznenada se ji je prikazal pred očmi v popolnoma drugi luči. Zanj zdaj ni več bil neumni in zanešenjaški svečenik,

ampak mož, ki je neomajno sledil svoji misli, mož, ki se ni bal niti smrti. V Barbarini duši so vstajali obrazi, tuji in neznan, neizmerno čudoviti in vabljivi... ne, ne, ta hip niti same sebe ni več razumela.

— Ampak tega ne boste mogli zani-kati, — je čez čas v dušku rekla, ko da bi se te misli oprijela kot poslednje rešilne bilke, — da bi z njegovo smrtjo ne umrla tudi kraljeva častna in mož-bese-da.

— Čast?

— Kralj mu je vendar dal jamstveno pismo...

— Ah, tako, — je zamahnil z roko go-spod grof.

— Njegova dolžnost je torej bila, da bi ga obvaroval.

— To je vprašanje, Milost, — je po-vzel Rozgony, — na katerega ne more-mo odgovoriti. Vendar pa kralj ni mogel vedeti, ko je izdal jamstveno pismo, ka-ko se bodo stvari slednjič končale. Ko je sedaj vse presodil, je gotovo pravilno in pametno odločil.

— Ne, gospod grof, — je Barbara tr-do dejala, — tako enostavno to ni, na ta-način ne opereš kralja. Dal je svojo bese-

do, a je ni držal!

— No, — je bil grof Rozgony nekoliko v zadregi, — tako enostransko vendar stvari spet ni mogoče soditi.

— O, pač, gospod grof, — je vztrajala Barbara. — Tale svečenik, ki mu je dal kralj častno besedo, je imel vso pravico terjati, da bi kralj svojo besedo tudi resnično držal! Vsaj v tem slučaju bi lahko bil mož! Prav tako močan in nepopustljiv mož, kakršen je bil oni svečenik, ki se niti pred smrtjo ni skliceval na kraljevo častno besedo. To je bila Sigmundova dolžnost, ki bi se ji za nobeno ce-no ne smel izmakniti! — Barbara je kar žarela v lica. — Ponavljam: vsaj v tej točki bi se morali izkazati resničnega, častivrednega moža! Toda zdi se, — je še pristavila z dolgo zatajevano zlobo, — da v njem ni časti!

Gospoda se je v zadregi spogledovala. Seveda, seveda, beseda je beseda, in res je, da bi moral Sigmund izpolniti dano obljubo. Toda kako naj vendar teje ženi pojasni, da terja včasih politika stvari ki so kaj nenavadne.

— Njegova Milost kralj Sigmund, — se je nepričakovano oglasil Jan Wallenrod, — ni ravnal nečastno.

Vsi so zastremeli vanj.

— Krivoverec služi ljudem, pa naj bi ga bil ta rešil!

Na kardinalovih ustnicah je zaigral po-rogljiv nasmeh. Grof Rozgony je sklonil glavo, da bi ne videli, kako se mu je zlobno skremžil obraz. Barbara pa je Janu Wallenrodu obrnila hrbet in pomislila:

bedak. Graja pa, ki mu jo je bila namenila, ji je zamrla v grlu.

5

Njegova Milost kralj je prihrumel ko vihar. Ali ne sam. Z njim je vstopil tudi gospod Henrik iz Plavna v svojem sijajnem oblačilu velikega mojstra nemškega viteškega reda.

Oba moža sta malone istih let. Kralj je visok, tršat: nihče bi mu ne prisodil petega križa, ki se mu je naglo bližal; samo lasje na sencih so mu rahlo osiveli, česar pa od daleč nisi opazil na njegovi košati rusi glavi. A tudi v bradi so se tu in tam srebrila siva vlakna. V očeh mu je žarel mladostni ogenj. Posebno se-dajle: razgret je bil v obraz in sladka utrujenost mu je ležala na vekah.

Henrik iz Plavna bi se mogel poba-hati s prav tako mladostno zunanostjo, ampak njegovo vedenje, njegova drža telesa, govor in kretnje, vse je govorilo o tem, da se gospod Henrik zaveda svoje-ga dostojanstva velikega mojstra. A tudi viteza ni v sebi zatajil. Njegovo napol meniško dostojanstvenost je prav za prav izdal edino velik črn križ na njegovem belem plašču. Dostojanstveno se je gibal, častljivo je zrl okoli sebe, res-no je govoril.

Videti je bilo, da sta s kraljem že pre-cej časa govorila o nečem, kar se je zde-lo gospodu Henriku izredno važno. Vsaj zadnje besede, s katerimi je kralj vstopil, so veljale gospodu Henriku:

Novice

Stanje na ljubljanski medicinski fakulteti

Dopis iz vrst slušateljev ljubljanske medicinske fakultete

Letos je bila razširjena ljubljanska medicinska fakulteta na V. in VI. študijski semester. Osnovane so bile potrebne katedre in imenovani potrebni profesorji. To pa je tudi vse, za klinike in institute pa ni storjenega še prav nič. Vsi inštituti še vedno gostujejo v bivši mrtvašnici in dvonadstropni stanovanjski hiši ob mrtvašnici, klinike pa vegetirajo brez inventarja in postelj v nedokončanem kirurškem paviljonu splošne bolnišnice. Če hočejo profesorji demonstrirati študentom paciente, si morajo te takorekoč izposojati od bolnišnice. Ker spada medicinska fakulteta pod prosvetno ministrstvo, bolnišnica po pod socialno, je to zelo delikaten in kompliciran postopek.

Kako težko je delo, predavanja in vaje na taki fakulteti, si bo lahko vsakdo ustvaril pravilno sliko iz sledečih podatkov o stanju inštitutov in klinik naše slovenske medicine. Najboljši dokaz je anatomski inštitut, ki gostuje v prosekuri ljubljanske bolnišnice. Profesor predava anatomijo v prostoru, ki ima 50 kvadratnih metrov površine. V tem prostoru so vsak dan predavanja za 2 semestra. Če vzamemo, da obiskuje predavanja samo po 60 študentov, si lahko predstavljamo, kakšna muka je prebivanje v taki tesnobi in atmosferi. Povrh se vrše v tem prostoru vsak dan tudi številne obdukcije.

Prav nič bolje ni s fiziološkim inštitutom, kjer so prostori daleč pod minimalno potrebo. Laboratoriji docentov so stlačeni v majhne čumlate. V njih je vsako zadovoljivo delo nemogoče. Ti laboratoriji so v pritličju in v drugem nadstropju. Zato morajo docenti neprestano tekati po stopnicah iz pritličja v drugo nadstropje. Isto je s histološkim inštitutom, da tako imenujemo oni dve sobici, ki se sicer resnično nahajata v istem nadstropju, toda če hočeš priti iz ene v drugo, moraš najprej po stopnicah navzdol, nato pa po nekakih lesenih zaslonih stopnicah spet nazaj v drugo sobo.

Se bolj čudna je zadeva s kemičnim inštitutom in s kemijskimi predavanji za medicince. Predavanja iz anorganske kemije po-

slušajo medicinci skupno s tehniko. Vsekakor služijo medicincem ta predavanja sila malo v njihovi poznejši zdravniški praksi. Predavanja iz organske kemije pa za medicince sploh ne obstajajo. Tako je ljubljanski medicinec prepuščen samemu sebi, da črpa svoje znanje kemije iz knjig, ki so čisto sumljive znanstvene vrednosti. Biokemije, te najvažnejše panoge kemije za vsakega fiziologa in zdravnika, sploh ne predavajo in seveda, kar je sicer čudno, tudi ne izprašujejo pri izpitu iz kemije. Inštitut za medicinsko fakulteto sploh ne obstaja. Praktične vaje iz analitiške kemije so v laboratoriju. Pripada fiziološkemu inštitutu in je nameščen v kleti. Prostorina laboratorija je 84 kub. metrov. V njem dela povprečno 40 študentov, tako da znaša količina zraka za vsakega poedinca nekaj čez dva kubična metra. Higijena pa zahteva 20 do 25 kub. metrov za poedinca. V laboratoriju so tri mize; njih skupna dolžina znaša 16 m. Torej odpade na vsakega študenta kos mize v dolžini 40 cm. Če odbijemo od skupne površine laboratorija površino, ki jo zavzemajo mize, polica za reagentne in digestorije, ostane še 14 kvadrat. metrov površine. Torej po teh 14 kvadr. metrih površine se giblje 40 ljudi, katerih delo zahteva prav gotovo nekaj preciznosti in ni brez vsake nevarnosti. Običajna slika v laboratoriju je, da vidiš kolego, ki jemlje reagent iz spodnje police, nad njim pa vlija tovariš koncentrirano žvepleno kislino v epruveto. Rezultat: opekline po rokah in vratu in niti malo estetske luknje na nogavicah in obleki naših medicincev. Stalna pa je nevarnost kakih večjih nesreč.

Razen kemije, anatomije, fiziologije in histologije spadata med izpite prvega rigorosa še fizika in biologija. Predavanja iz teh predmetov se zdalec ne odgovarjajo potrebnemu minimumu. To velja zlasti za biologijo. Za biologijo, ki je danes zelo važna znanstvena panoga in katere izsledki so velikega pomena tudi za praktično medicino, ni mogoče najti sredstev, da bi se uredil skromen inštitut, v katerem bi docenti in slušatelji opravljali

nadvis potrebno praktično delo. V Zagrebu imajo biološki inštitut, katerega prostori so skoraj večji od cele naše univerze.

Patološki inštitut gostuje skupaj z anatomskim v bivši mrtvašnici bolnišnice. Za potrebe patološkega inštituta so na zadnji hiši prizidali še eno secirno dvorano, in to je vse. Bakteriološkega inštituta sploh ni in je vprašanje, kako bodo letos študentje vršili svoje bakteriološke vaje, ko ni za to sploh laboratorija ne mikroskopov. Kirurška in interna klinika sta v nedograjnem kirurškem paviljonu, toda to je samo formalno, ker te klinike nimajo sploh ne inventarja ne postelj ne bolnikov.

Kakor vidimo, je resno znanstveno delo na ljubljanski medicini nemogoče, njen nadaljnji razvoj pa zaradi takih razmer docela problematičen. Ljubljanski medicinci zato z upravičeno skrbjo vprašujejo, kaj bo z njihovo fakulteto, ali bo jeseni odprti tudi VII. semester, ali pa bodo še dosedanje semestre ukinili. Stojimo na stališču, da je izpopolnitev slovenske medicine pereče vprašanje vsega slovenskega naroda in da je treba to vprašanje rešiti takoj, brez odlašanja, sicer nima ljubljanska medicinska fakulteta nobenega smisla.

Prihodnji teden bo naša uprava

ustavila pošiljanje lista

vsem naročnikom, ki so prejeli opomin, pa niso dolžne naročnine poravnali. — Kdor ne želi, da bi mu uprava list ustavila in da ne bi s tem izgubil pravice do smrtno nezgodnega zavarovanja za

din 10.000—

naj takoj nakaže dolžni znesek.

»VEČERNIK«
uprava

Tihotapstvo saharina v Prekmurju

Tihotapstvo v Prekmurju zelo cvete, zlasti s saharinom, ki ga prodajajo revnemu prebivalstvu, tihotapci pa si delajo ogromne dobičke. Kljub temu, da je stroga kontrola, je tihotapska strast nezmanišana. Doslej so iz središča tihotapstva v Prekmurju, iz Lipe ustrelili že 7 mladeničev, vendar jih to še ni izužilo. Te dni je mlade fante spet gnala tihotapska strast na delo. V Pertoče so poklicali neki soboški avtomobil, na katerega so naložili 150 kg saharina. Med potjo se je avto

pokvaril in nesreča je hotela, da se je vozilo ustavilo vprav pred hišo, v kateri je bila finančna kontrola. Tihotapci so se razbežali, k šoferju pa je pristopil podjeten domačin, ki je pomagal tihotapsko blago skriti, da je šofer lahko mirno popravil avto. Za »uslugo« si je obdržal dva zaboja saharina, ki so ju tihotapci odkupili z 2000 din ter nadaljevali pot v središče Prekmurja. Tam so jih zasačili in prišli.

Ptui

Razstava slovenske likovne umetnosti

Za razstavo, ki jo je priredil Klub slovenskih akademikov v ptujskem Narodnem domu, vlada med Ptujčani precejšnje zanimanje. Od otvoritve je obiskalo razstavo že preko tristo ljudi. Vendar bi se morali Ptujčani v še večji meri zavedati pomena te razstave in bi jo morali obiskovati v še večjem številu.

V nedeljo, 16. t. m. bo vodil po razstavi znani umetnostni zgodovinar in kritik g. dr. Fran Šijanec iz Celja. Zato pridite v nedeljo v čim večjem številu na razstavo.

Celje

JADRANSKA STRAŽA V CELJU

je polagala v sredo obračun dela. Preds. dr. Alojz Goričan je v začetku počastil spomin pok. člana JS dr. Sv. Serneca, ki je bil v prvih letih tudi odbornik JS v Celju, dalje izrekel zahvalo vsem, ki so podpirali delo JS, posebej pa se je zahvalil vsem celj. šol. vodstvom in učitelstvu za njihovo uspešno delo v društvu. G. M. Ferlanec je podal tajniško poročilo, ki je pokazalo živahno delo društva kljub dogodkom, ki vsako večje delo ovirajo. Število članstva je letos poraslo. Posebno je omenil uspeh akademije v novembru in delo poverjenstva JS na Ostrožnem in v Čretnu. Blagajniško poročilo je radi odsotnosti blagajnika g. Č. Sadarja prečital tajnik in izkazuje lep uspeh tudi v tej smeri. Čisti dobiček prireditve je odbor vrnil mladini za potrebe Podmladkov in dijaških kuhinj, ker so letos letovanja odpadla. Na predlog prim. g. dr. Iv. Rajšpa je prejel odbor za svoje marljivo delo razrešnico s pohvalo. — Pri volitvah je bil izvoljen laniški odbor v celoti z dr. Al. Goričanom na čelu, ki predseduje društvu že od usta

V soboto, 15. t. m. bo ob 20. predaval g. dr. Šijanec v prosvetni dvorani Mladike o slovenski likovni umetnosti.

p. Vlomi v Halozah se niso prenehali. Sedaj je bilo vlomljeno v stanovanjsko hišo posestnika Brtasseka v Majskem vrhu. Vlomilci so s silo vdrli v stanovanje in odnesli za več tisoč din vrednosti v perilu in drugem. S seboj so vzeli tudi škroplilnico, celo vrečo modre galice pa so raztresli v bližnjem grmovju.

p. Kino Royal predvaja danes in jutri »V objemu strasti«.

novitve dalje. Po obnem zboru je bilo v dvorani Ljudske univerze predavanje o Hrvatskem Primorju. Predavatelj ravnatelj Putnika na Sušaku, J. S. Vrgnanin je z besedo in barvnimi posnetki vseh turističnih krajev Primorja navdušil zelo številne poslušalce za lepote tega dela našega morja, ki je Slovincem najbližji.

Brodolomci s parnika »Orao«

NEZNANA PODMORNICA JE TORPEDIRALA NAŠ TRGOVINSKI PARNIK

Te dni sta se vrnila v domovino dva mornarja s trgovskega parnika »Orao«, ki je postal žrtev neznane podmornice. Strojnik Jerko Subašić iz Splita in kurjač Petar Farac iz Blata na Korzuli sta pripovedovala o strašnih doživljajih, ki jih je imela 32 članska posadka na poti iz Brazilije v Anglijo.

Okoli 200 milj. zapadno od Gibraltarja je parnik »Orao« ustavila neka neznana podmornica št. 10 in pričela s topovskim streljanjem. Na naš parnik je podmornica oddala 20 strelcev, pri čemer sta bila ubita en črnc in en Brazilijec in en Finec, dočim so se drugi mornarji rešili s skokom

v morje in z rešilnimi čolni. Nato je podmornica parnik torpedirala ter ga potopila. Naša mornarja sta se rešila s plavanjem. Končno ju je sprejel na krov neki angleški rušilec in ju prepeljal v Gibraltar. Dva meseca sta bila v Lisboi, nakar sta se preko Madrida in Monakovega vrnila na Jesenice.

Duhovita družabna komedija

z najlepšim ljubavnim parom v glavnih vlogah
Linda Darnell in Tyrone Power

KINO »UNION« - Tel. 22-21

BANSKI SVETNIK IZ OBRENOVCA
GRADI BOLNIŠNICO IZ LASTNIH
STROŠKOV

Redek primer v današnji dobi je gotovo človekoljubna akcija banskega svetnika drinske banovine g. Aleksandra Simonovića iz Obrenovca, ki je sklenil zgraditi v svojem rojstnem kraju bolnišnico, ki bo veljala nad milijon din.

TRIJE OČENAŠI NA KORUZNEM
ZRNU

Drobnopisec Nikola Barbarić iz Dubrovnika je dosegel te dni nov rekord v drobnopisavi. Na majhno koruzno zrno je trikrat napisal celo besedilo očenaša. Največje njegovo delo v drobnopisu je 60x60 mm velik format, na katerem je napisal vso zgodovino Jugoslavije, ki obsega 1.300.000 črk.

ZA VELIKO NOČ BO PRIŠLO VEČ
STO MADŽAROV

V Dubrovniku so prejeli službeno obvestilo Turističnega urada v Budimpešti, da bo prispelo za Veliko noč v Dalmacijo več skupin madžarskih turistov. Doslej je prijavljenih več sto Madžarov.

Poleg tega bo priredil madžarski Touring klub avtomobilski izlet v Dubrovnik, ki bo trajal teden dni.

o V Spod. Pieterjah na Dravskem polju se je napil lizola in umrl blavec Eric Klanjšek.

o Turnišče: V nedeljo smo imeli v našem farnem domu kar dva obiska na dan. Predpoldne so v njem zborovali delavci. Na to zborovanje je prišel tudi šef borze dela iz Murske Sobote g. Kerec, ki je imel daljši govor. Izvolili so tudi novi odbor s sedežem v Turnišču. Popoldne po večernicah so pa v našem farnem domu gostovali gasilci iz Velike Polane z lepo igro »Domačija«. Posebno naša inteligenca je bila na tej igri častno zastopana. Igra je uspela in ob tej priliki lahko samo gasilec iz Polane čestitamo. Vse vloge so bile najbolje rešene. K temu je veliko pripomogla tudi luč, katero so si igralci pripeljali s seboj. Posebno kulise so dale jako lepo sliko igralcem ob močni svetlobi. Zdaž tudi vidimo, da nam je zelo potrebna elektrifikacija Turnišča in tudi ostalih vasi, ki še nimajo električne napeljave.

o Novice iz Radeč. V nedeljo popoldne so odnesli tatovi gostilničarju Erjavcu v Radečah več dragocenih predmetov, orožje, verižico, kovček in nekaj denarja. — Na ustanovnem obnem zboru »Nabavljalne zadruge Bratje Piatnik« je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik Pohar, podpred. Pukl, tajnik Slak, blagajnik Povše, odbornika Klanjšek in Rahne Antonija, nadzorni odbor ing. Prihl, ing. Prelovšek ter Sone Jernej. — V St. Juriju pod Kumom je neznana oseba odnesla g. Mrcini, obč. tajniku, več kosov obleke v vrednosti preko 1500 din. — Lutkovni odsek Sokola v Radečah priredi v nedeljo ob 16. igro: »Jakec kot baron«.

o Nasreča s sekira. Pri popraviljanju voza se je ponesrečil 35letni posestnik Kallišnik Franc iz Podgorja pri Slovenjgradcu. Pri delu mu je spodrsnila sekira, da si je odsekala tri prste na roki.

o Zagorje. Občni zbor podružnice SPD Zagorje-Litija bo v nedeljo, 16. t. m., ob 13. v Tomazinovi koči na Sv. Gori.

LJUBLJANSKI
KINEMATOGRAFI

KINO UNION. Tel. 22-21. Angleški film »Ljubosumnost«. Linda Darnell in Tyrone Power.

KINO MATICA. Tel. 22-41. Angleški zgodovinski film »Na zapoved kraljice«. V gl. vlogah Errol Flynn, Bette Davis.

KINO SLOGA. Tel. 27-30. Ameriški film »Obsodili so človeka«. Claude Rains, Gloria Dickson.

Ljubosumnost

Danes premiera! Zabava! Smeh!

Zanimivosti

Zimski doživljaji iz Sovjetske Rusije

Ruski človek je nenavadno odporen proti hudemu mrazu

Nemški dnevnik »Frankfurter Zeitung« objavlja zanimiv dopis svojega moskovskega dopisnika o najrazličnejših dogodkih v letošnji zimi v Sovjetski Rusiji. Med drugim opisuje dopisnik tudi naslednje dogodke:

»V dolgih ruskih zimskih mesecih, ko visijo raz strehe ledene sveče in so okna zakrita z ledenimi rožami, so ruski časopisi polni dopisov o čudovitih dogodkih, ki se ljudem primerijo pozimi. Samo v zadnjih tednih se je primerilo nekaj dogodkov, o katerih ljudje z zanimanjem razpravljajo ob skodelici vročega čaja. N. pr. v zoološkem vrtu v mestu Kalinin je

malemu medvedu zmrznil jezik (to se dogaja v Rusiji včasih tudi malim otrokom.) Medved je lizal rešetke svoje kletke, pa se mu je jezik prilepil na železo. Bridko je stokal, dokler ga ni paznik z loncem vroče vode rešil peklenskih muk in nerodnega položaja.

V Odesi je strahovito padla temperatura. In vprav v tem času so morali spraviti na kopno transport dragocenih tropičnih živali. Za opice, tigre in leve so v naglici zgradili zasilne kletke, ki jih je bilo mogoče ogrevati. Pač pa je moral slon peš korakati skozi mesto do živalskega vrta. Da bi revež spotoma ne ozebel, so mu sešili

debelo suknjo in napravili škornje iz sukna.

Ko pa je prispel v živalski vrt, so mu dali 2 litra sladkega rdečega vina, da bi se ne prehladil.

Precej nevarnejši je bil slučaj v neki ruski vasi, kjer je nekega zimskega popoldne gladen volk razbil okno kopalnice, v kateri se je pravkar kopal neki kmet. Ta je sicer

polil volka, ki je hotel za vsako ceno v kopalnico, z loncem mrzle vode.

Vendar se volk ni dal kar zlepa odgnati. Vdrl je v kopalnico ter bi kmetu slaba predla, če bi prav ta hip ne pridrvel v kopalnico kmetov sin, ki je z gorjačo pobil volka.

Mnogi zimski dogodki pričajo o neverjetni vzdržnosti in odpornosti ruskega človeka. Tako poročajo »Izvestja« o neki stari ženi, ki je prebila štiri dni pod snežno odejo.

Domov grede jo je zalotil snežni metež. Skrila se je v kup sena, ki ga je sneg

popolnoma zamedel. Čeprav se pod težo snega ni mogla niti ganiti, je ostala ves čas pri zavesti. Slišala je strele lovcev, zvončkanje kraguljčkov na saneh, ki so drvele mimo nje. Šele peti dan je zbrala dovolj moči ter jela klicati na pomoč, dokler je slednjič niso odkrili pod kupom snega.

Mimo tega poročajo »Izvestja« o doživljaju 19 ribičev, ki so s sedmimi konji in sanmi prišli na ledeno ploščo ter jih je morský tok zanesel na odprto Kaspijsko morje.

Rešili so jih šele po petih dneh, kajti ves

Peklenska simfonija groze

KAKO JE DOZIVEL SVEDSKI ČASNIKAR LETALSKI NAPAD NA LONDON

Londonški dopisnik švedskega dnevnika »Nya Daglight Allehanda« poroča svojemur listu vtise o bombardiranju angleške prestolnice in pravi:

»Severni del hiš ob Temzi, ki je bil

že v popoldanskih urah razdejan po nemških bombnih napadih, so začeli najprej izpraznjevati. Prebivalstvo, ki je stanovalo v bližini ondotnih industrijskih naprav, je dirjalo k vozovni, da bi ušlo peklenski trušči. Ko se je ob mraku nemški napad ponovil, je vse drlo v zaklonišča. Bombe so

začele treskati na zemljo skoro istočasno, ko so zatulile alarmne sirene. Novinar se je skušal preriti proti južni strani reke in je na ta način došel v bližino dokov. Ambulančni vozovi in gasilci so dirjali sem in tja ter so zvonili, da so se jim ljudje mogli umikati v stran. Neprestano so padale bombe. Prišel sem do vogala neke ulice, kjer me je zadržal gasilski voz. V naslednjem trenutku je bil vogal posnet. Ostali so le še kupi peska, opeke, ometa in razvaline...

Videl sem vžgalno bombo, ki je zadela neki rezervoar v plinarni, pravi dopisnik. Toda razdejanje bombe samo ob sebi še ni bilo toliko hudo. Mnogo huji je bil peklenski trušč, ki so ga povzročali protiletalski topovi in ropotanje letal v zraku. Vse skupaj se je zdelo kakor peklenska simfonija nepopisne groze. Ko sem došel v londonski Westend, se mi je zdelo, kakor da sem se zdrnil iz strašnih sanj. Veliki deli devetmilijonskega mesta so morali doživeti grozo in strahote vojne, medtem ko drugi okrajji sploh še niso okusili njene tragike.

Spor zaradi novega kometa

MED ASTRONOME SE VMEŠAVA CELO NEKI ŽELEZNIŠKI PROGOVNI ČUVAJ

Pred nedavnim so astronomi Dartaye, Robone, Cecilio in Tucuman iz zvezdarne v Cordobi v Argentini odkrili v konstelaciji Oltarja v bližini zvezde Alfe nov komet. Ko so to svoje odkritje sporočili javnosti, so se pojavile v argen-

ta čas je divjalo tako sado vreme, da ni so mogli niti avioni poleteti v zrak.

Najbolj čudovito pustolovščino pa je doživel neki sibirski lovec na morske pse. Na leden plošči je, ne da bi vedel kje se nahaja, plaval 22 dni po odprtem morju. »Pravda« je objavila v dolgem članku dramatični opis vsega, kar je bil preživel v onih 22 dneh. Hranil se je s surovim mesom. Ubiti je moral celo svojega psa, sicer bi umrl lakote. »Kožo sem uporabil za to, da sem vanjo zavil noge, ki bi mi sicer prav gotovo zmrznile. Petnajsti dan neznanega potovanja se mi je posrečilo, da sem ujel morskega psa. Ubil sem ga.

Možgane in jetra sem pojedel kar topla. To mi je dalo novih moči. Najhuje pa je bilo to, da nisem smel vseh 22 dni zatisniti očesa, saj bi sicer zmrznil. Vseh 22 dni sem se moral na ledeni plošči neprestano gibati.« Na plošči je prevozil po morju okoli 600 kilometrov, kot so kasneje ugotovili. Nesrečneža so opazili s kopnega. Rešili so ga z letalom, ki ga je do zadnjih moči izčrpanega pripeljalo v arktično bolnišnico v Anadiru.

Park za slepce

V Chicagu so pričeli v začetku marca urejati poseben park, ki je namenjen izključno slepcem. V parku bo poleg stezic in klopč posajeno cvetje, ki intenzivno diši, da bi tako mogli slepci uživati vsaj vonj, ko že nesrečniki ne morejo gledati prirodnih lepot. Cvetni nasadi v parku bodo tako urejeni, da bo vedno v cvetju nekaj vrst cvetja.

Duhoviti Henrik IV.

Francoski kralj Henrik IV. je prišel nekoč na svojem potovanju po Franciji v neko malo mesto, kjer so ga mestni odposlanci kar najbolj svečano sprejeli.

Ko je prišel mestni župan slavnostni pozdravni nagovor, se je blizu neke oglašil s svojo abecedo pravcati osel, kar pa govornika ni vrglo iz ravnotežja.

Pač pa se je oglašil kralj: — Gospoda, prosim, lepo drug za drugim, sicer ne bom nikogar razumel!

Z besedami ne boš ničesar dosegel, potrebna so dejanja. — F. M. Dostojevski.

Težka izbira

— Paterega mi priporočate? Veste, mož me je prevaral!

MILAN KAJČ:

Gospod Viktor

Stopil je k oknu in odgrnil zaveso. Od rdečkaste svetlobe, ki se je razlivala na strehah in na zidovju, ga je zasenčelo v oči, da se je obrnil. Zgodaj iziti obraz mu je spreletel izraz nevolje. Da se je otrese, si je prižgal cigareto in jel hoditi po sobi gor in dol. Ker se ni mogel ogreti, je odprl vrata in stopil v kuhinjo. Tu je pokadil cigareto do kraja in bobnajoč s členki po mizi čakal na kavo. »Pa ne preveč črnos, je opomnil.

Kakor da je gospa Sivkova šele zdaj opazila. Globok vzdih se ji je izvil iz prs. Gospod Viktor je sedel, si podprl glavo in pikro dejal:

»Kaj bi vzdihovali, revica. Mar hočete s tem povedati, kako radi bi se me že odkrižali? Ne, ne; kar naravnost vam povem, da še malo ne mislim na odhod. Saj pa je pri vas prav udobno, da človek nehoti pozabi na te gobe življenja. Pozabi, da nima več staršev, ki bi skrbeli zanj, pozabi končno tudi na zapravljenost zemljo, prijazni hiši in trgovino. Če pa se že porodi, vzdamo vprašanje: kam poslej?, je odgovor več kot na dlani: nikamor! Saj vendar veste, draga gospa, da ste iz istega kraja kot moji starši, da ste bili njih dobra znanka. Kdo drugi, če ne vi, mi boste v sili pomagali ali bolje: ste mi dolžni pomoči!«

Ker starka ničesar ni odvrnila, je gospod Viktor povzel: »Če se me že po vsej sili hočete odkrižati, pa dobro. Nič enostavnejšega kot to; obesim se, v vaši sobi...«

Gospa Sivka se je zdržnila, zatem pa izbruhnila: »Kako pridem jaz, revna vdova do tega, da vzdržujem propadlega bogataša, lopova! S policijo vas bom dala pregnati, še danes!«

»Počasi, gospa, le ne se prenačite. Prav dobro veste, da se za pregreške, kot so moji, ne sedi pri ričetu večno. No, le na to sem vas hotel opozoriti, brez vsake grožnje, ha-ha-ha, se je gospod Viktor igraval z besedami in srknil nekaj požirkov kave. Potem je do-

dal spravljivo:

»Če mi kje preskrbite obede, me ves dan ne boste videli, če pa se vam posreči najti delo za me, seveda primerno, haha, pa se me sploh odkrižate.«

Po teh besedah se je gospod dvignil, stopil v sobo po oguljeni površnik in se vljudno poslovil. Starka je komajda zadrževala solze.

»Kako dolgo me še bo imel za norca in me izrabljal?« Sesedla se je na stol. »Tega ne prenesem več!«

Čim delj pa je sočustvovala s seboj in razmišljala o nesreči, v katero je zašla, tembolj je morala spregledati gospodu Viktorju, tem huje očitati sama sebi. Ali ni edino le njena popustljivost, lahkovernost vsega kriva? —

Pred tremi tedni je bil gospod Viktor potikal na njena vrata. Toliko, da se ga ni razveselila. Poznala ga je še kot otroka, zdaj pa mu je bilo morda že štirideset let. Kako naglo minevajo leta. Še vedno je bil Viktor vitke rasti in vljudnega nastopa, le dokaj slabše se je oblačil. Poprosil je, če sme odločiti kave, češ, do hotela je daleč in kaj nerodno radi nevihte, ki je pravkar divjala, prijatelj, pri katerem je bil povabljen, pa ni našel doma. Ni mu mogla odreči: za eno noč se bo že stisnila v kuhinjo. Potem je našel vsak dan nov izgovor, dokler ji ni skesan priznal, da je njegov težki kovčeg nabasan po večini s cunjami in lesnimi odpadki in da je on, nesrečnež, prav za prav berač.

Ko se je gospa Sivkova za silo pomirila, je oedila kuhinjo in pospravila sobo. Nato se je opravila tskat gre nasveta, pomoči. In kje naj ju najde, če ne v samostanu, pri sestri prednici, ki jo je poznala iz mladih let.

»Z gospodom seveda ne bom delali nobenih izjem, četudi ni običajen berač, je odločila sestra prednica, potem ko se ji je bila starka do kraja izpovedala. Zadovoljna s tem, kar je dosegla, se je gospa poslovila in zavila proti domu. Poslej bo zopet kuhala samo za-

se. Nazadnje še morda brez večjih dolgov izvozi do prvega, ko prejme pokojnino. —

Gospod Viktor pa je ta čas sedel v kavarni. Kavarna je bila edino razvedrilo, ki si ga je še privoščil, odkar sta prekinila razmerje z gospodično Emo, lahkoverno devico, kateri je obljubil zakon in jo nato neusmiljeno izrabljal, da bi spregledala svojo zablodo. Ko je prelistal nekaj časnikov in si za velikim kavarniškim oknom napasel oči na mimo hitelih meščankah, je stopil k obešalniku. Tudi pred zrcalom je dokaj dolgo stal in se vpraševal: »Le kako dolgo bom še mogel prikrihati svojo revščino, propast? In kaj potem, ko bo konec miloščin, prevar in lahkovernosti žensk in bo treba prijeti za delo, trdo delo, nevredno mene?«

Pa ljudje so prizanesljivi. Ko je naslednji dan — berači so takrat že odšli —, v samostanu obedoval, se je mlada nuna, ki mu je stregla, očitno zanj zavzemala. Bogve, kako dolgo bi se užival nje naklonjenost, da ni takoj odločno posredovala sestra prednica češ: »Pri nas ne poznamo protekcije!« Razočaran je gospod obsedel pri zelju, v družbi ostalih beračev.

Zdaj je bila mera polna: Užaljeni gospod Viktor se je obrnil na svojo stranko in ta mu je preskrbela mesto pisarniškega sluga. A ni bila to zanj, nekdanjega absolventa trgovske akademije v Gradcu, nova, še hujska žalitev! —

Ali mu je mogla gospa Sivkova sploh kaj očitati, če se je zdaj znašel nad njo in ga je morala za pol meseca abonirati v Ljudski kuhinji? Sicer da se v njeni sobi obesi in da jo bo hodil po smrti strašiti.

In starka se je poslej kot senca vlačila po kuhinji, sama kost in koža je je bila. Bogve, kako bi se vse končalo, da se niso daleč v svetu godile stvari, ki so metale svoje sence preko meja sosednjih krajev. Gospod Viktor, ki si toč nikdar ni želel stalnosti, domovinstva, je moral pobrati svoj kovčeg in odriniti. Nič ne bil tega bolj vesel, kot gospa Sivkova. Še isti dan, ko je prejela pokojnino, je darovala v samostanski kapeli za tri sveče.

Francozi popravljajo porušene železnice

Maribor

32 milijonov je šlo lani v zrak

Statistični podatki o konsumu tobaka v Mariboru v lanskem letu nam predstavljajo zanimive in razmeroma visoke številke. V Mariboru so lani izdali za tobak 32.236.929,50 din, od česar odpade na cigaretni papir din 421.200. Ako računamo, da ima naše mesto okrog 35.000 prebivalcev, odpade na vsakega teoretično 914 din. Ta svota pa se še seveda poveča, ker moramo odšteti otroke ter tudi mnogo odraslih nekadilcev. Iz tega sledi, da konsum tobaka ni popustil, kakor bi to bilo morda pričakovati zaradi splošne druginje; edina omejitev, ki so

si jo naložili kadilci, je bila pač v tem, da so posegli po slabših, a cenejših vrstah tobaka.

Največ se je v Mariboru pokadilo »Drava« cigaret, namreč 39.544.400, sledi »Ibar« z 29.334.800, nato »Zeta« z 12.765.300, »Morava« s 6.282.500, »Marijana« z 2.040.800, »Neretva« 806.100, »Bled« 476.000, »Vardar« 97.000, od vseh vrst cigaret se je pokadilo manj ko po 50.000 komadov.

Mariborski kadilci pip so potrošili tudi razmeroma mnogo tobaka. Drugovrstnega tobaka za pipe so pokadili 26.305 kg,

prvovrstnega pa 1542 kg. Med ostalimi vrstami je po množini konsuma na prvem mestu savski tobak z 899 kg, nato zetski z 265 kg, neretvanski s 83 kg, eater in trebinjec s 7,5 kg.

Kadilci cigar so pokadili 696.000 mešanih inozemskih cigar, 274.000 Brazilk, 119.800 Portoricov itd., najdražjih Perle de Cuba in Flor de Havana je šlo v zrak samo 210, odnosno 275 komadov.

Cigaretnega papirja so Mariborčani lani porabili 695.100 knjižic ter so zanj izdali 421.200 din.

Fotoklub si je najel lastne prostore

Mariborski Fotoklub si je najel na Aleksandrovi cesti 3 svoje prostore, kljub temu, da je ta korak zvezan s precejšnjimi materialnimi žrtvami. Klub najemnine, ki jo mora plačevati, ne more kriti iz minimalnih dohodkov članarine, pač pa prispevajo njegovi agilni člani iz ljubezni do fotomaterstva prostovoljno vsak po svojih močeh.

Z najetjem posebnih prostorov je odpadel glavni in edini razlog mrtvila v

klubu. Vodstvo kluba je prepričano, da odslej Mariborski Fotoklub prav nič več ne bo zastajal za drugimi renomiranimi fotoklubi v državi, ki razpolagajo z mnogo večjimi sredstvi in velikopoteznimi podporami. Kajti talentiranih in požrtvovalnih moči v klubovih vrstah ne manjka. Prvi obvezni sestanek v novih prostorih bo v ponedeljek 17. marca. Vodstvo kluba poziva članstvo k polnoštevilni udeležbi.

Borba najbednejših z druginjo

Nešteto je delavskih ter uslužbenskih kategorij ljudi, v privatnih in v javnih službah, ki jih je druginja zajela, pa se branijo in trudijo, kako bi prebrodili čas, v katerem se nahajajo.

Nekatere kategorije se borijo z uspehom, čeprav se menda nobeni ni posrečilo doseči polne odškodnine s povišanjem prejemkov v onem obsegu, v katerem jih je druginja oškodovala. Ampak kdo bi naštel vse one, ki niso še ničesar prejeli ali pa če so, tedaj niti ene četrtine onega, kar bi bilo potrebno in pravično. In med temi so ljudje, ki se borijo ne znajo, nočejo ali pa ne morejo, ker bi sicer še to, kar jim je ostalo, izgubili. To je strašen položaj, ki ga pa žal, tisti, ki bi v tej stvari mogli kaj storiti, ne razumejo, ker ga sami ne čutijo! Toda poleg vseh nešteti kategorij, pa naj si bodo to aktivni ali upokojeni ljudje, ki se v druginji potapljajo, se nahaja ena, ki sicer ni številna, ampak tem hujše prizadeta in ki je udarjena že brez druginje. Druginja ji je zadala še poseben udarec. To so tisti železničarji, o katerih so časopisi že poročali, ki jim niso pri upokojitvi bila leta službe priznana, za katera so plačali prispevke v provizijski (pokojski) fond. Takih let ima jo nekateri preko dvajset. Leta plačana jim niso bila računana za pokojnino, katerih je bilo tudi preko dve tretjine, med tem ko so jim bila računana ona leta, za katera niso plačali prispevkov, katera pa znašajo le eno tretjino ali pa še manj. Oni prejemajo pokojnino med 450 in 650 din mesečno. Ono, kar jim pa manjka, znaša do 1000 din mesečno! Ta krivica, ki je največja, je sicer priznana, ampak ne popravljena. Obljub imajo prizadeti cel kup. Žal, eden prizadetih je obupal ter si skrajšal človeka nevredno življenje na svoj način!

Apeliramo na tiste, ki nosijo odgovornost za to, da se dana beseda tudi izpolni, kakor tudi na tiste, ki z svojim položajem lahko vplivajo na to, da se zadeva hitro ter končno uredi. — A. B.

m. Mariborski Grk dobil službo. V reportazi smo pisali o življenjski poti Grka, ki ga je usoda pripeljala tudi v Maribor. Zanj se je zanimala tvrdka Mišljenovič in ga zaposlila v svoji avtodelavnici. Tudi to plemenito gesto je treba staviti za vzgled drugim!

m. Ljudska univerza v Mariboru. Predavanje dr. Maksa Grossmana v petek, 14. t. m., o angini pectoris, je vsled bolezni predavatelj odpovedano in preloženo na kasneje. V ponedeljek, 17. t. m., bo predaval univerzitetni docent dr. Stevan Pataki o psihologiji mladeniške dobe.

m. Pevski zbor Glasbene Matice bo imel drevi važno vajo za Prešernovo proslavo 18. t. m.

m. Šahovska tekma med moštvoma »Grafike« in »Maratona« je prinesla slednjemu zmago v razmerju 1:8. Grafiki so nastopili brez najboljših članov, od tod tudi tako visok poraz. Maratonci so igrali z elanom in znatno rutino.

m. Mariborska podružnica SPD bo imela občni zbor v četrtek 27. marca ob 19.30 uri pri »Zamorc«.

m. Redni letni občni zbor Protituberkulozne lige v Mariboru bo drevi ob 17.30 uri v dvorani OUZD (Marijina ul. 13).

m. Mladinski tamburaški zbor »Narodne strokovne zveze« bo imel svoj prvi javni nastop jutri ob 20. uri v dvorani Narodnega doma. Občinstvo naj podpre kulturno delovanje delavske mladine z obilnim obiskom, zlasti ker bo prebitek porabljen v socialne namene.

m. Stranka, ki je izgubila nekaj denarja, naj se oglasi v trgovini Kravos na Aleksandrovi cesti.

m. Nesreča s sekiro. 7-letna hči kmečke družinice Otilija Pečovnikova iz Selnice ob Dravi se je igrala s sekiro ter si je pri tem po nesreči odsekala prst na roki.

Ali ste že oddali
mali oglas
za sobotno število

»Večernika«

m. Na Vodnikovem trgu so našli majhen nahrbtnik z različnimi šolskimi potrebščinami, ki ga je bržkone izgubil učenec I. ali II. razreda osnovne šole. Dobi se na policiji.

m. Stražnik je ustavil na ulici krojaškega pomočnika F. L. iz Vojašniške ulice. Ker se ni mogel zadostno legitimirati, ga je odvedel na stražnico, kjer so ugotovili, da ga oblast že dalje časa zasleduje, ker je ponaredil neko uradno potrdilo.

m. Flanelasto rjuho in par ženskih nogavic je neki dolgoprstnež odnesel trgovcu Andreju Osetu izpred trgovine na Koroški cesti.

* Leposlovne tuje knjige v antikvarični razprodaji z 10 odst. popusta dobite v knjigarni TISKOVNE DRUŽBE, Cankarjeva 1.

* Trdo kožo in kurja očesa odstranimo brez bolečin. »BATA«, Maribor.

* Gospodična Pavla Hictaler lastnica friz. salona »PAVLA« je odpotovala 14 dni v inozemstvo v svrhu nabave novih aparatov ter studija modernih frizur glede na razširitev salona.

* Dospеле nove filmske razglednice v veliki izbiri nudi TISKOVNA DRUŽBA, Cankarjeva 1.

m. Nočno lekarniško službo bosta vršili od 8. do vključno 14. marca lekarna pri Zamorcu, Gosposka 12, tel. 28-12, ter lekarna pri Angelu varuhu, Aleksandrova 33, tel. 22-13.

Narodno gledališče

Petek, 14. marca: zaprto.
Sobota, 15. marca, ob 20.: »Brez tretjega«.
Izven. Nučičeva proslava.

Nedelja, 16. marca, ob 15.: »Habakuk«.
Ob 20.: »Brez tretjega«. Red A.

M. Begovičeva drama »Brez tretjega« je eno njegovih najbolj uspešnih dramskih del. Šla je z uspehom tudi preko meja naše države. Bila je uprizorjena na italijanskih in nemških odrih in je menda tudi prva jugoslovanska drama, ki si je priborila veliko priznanje tudi na pariškem odru. To dramo sta si izbrala ob Begovičevi 65-letnici slovenska umetnika, člana zagrebškega gledališča, Hinko Nučič in Vika Podgorska, za proslavo 40-letnice umetniškega delovanja Hinka Nučiča, to soboto v Mariborskem gledališču.

Kino v Mariboru

* ESPLANADE KINO. Odlični francoski vefilm »Alarm na Sredozemskem morju« z Rolf Wanko. Aktualen film junastva.

* GRAJSKI KINO. Danes sijani vefilm »Opereta«, Willy Forst, Maria Holst, Paul Hörbiger, Trude Marlen, Leo Slezak.

* UNION KINO. Do ponedeljka »Otroci sodnika Hardija«. Zabaven film napete vsebine z znamenito rodbino Hardijev.

* ZVOČNI KINO POBREŽJE. 15. in 16. marca »Ubištvo na farmi«, 18. in 19. marca »Rdeča kapica« v barvah. »Ivanček in Marica« češki.

Sport

4x10 km v Planici

Slovenska zimsko sportna zveza razpisuje narodno prvenstvo v štafetnem teku 4x10 km dne 16. marca v Planici v izvedbi SK Ilirije. Pričetek tekmovanja je določen na 10. dopoldne, nastopno mesto, predaje in cilj na Slatni pred domom SK Ilirije. Start je skupen. Pravico starta imajo vsi klubi, včlanjeni v SZSZ. Prijave, v katerih morajo biti posamezne predaje že poimensko določene, je treba poslati do 15. III. na Dom SK Ilirije, Planica. Prijavnine ni.

DVA OBČNA ZBORA KOLESARJEV

Drevi ob 19. bo v lovski sobi hotela »Orel« že dvakrat preložen občni zbor Slovenske kolesarske zveze za katerega vlada v slovenskih kolesarskih krogih mnogo zanimanja. — Dve uri popreje bo v istem lokalu občni zbor Mariborske podzveze SKZ.

s Stafeta ISSK Maribora bo startala na narodnem prvenstvu v štafetnem teku 4x10 km v Planici, ki ga bo priredila v nedeljo ljubljanska Ilirija. Na pot so odšli tekmovalci Fanel, Burnik, Legvart, Simčič ter Hren kot rezervna.

s SK Železničar v Ljubljani. SK Železničar bo odigral jutri svojo prvo letošnjo nogometno tekmo. Pomlajeno prvo moštvo bo gostovalo v Ljubljani proti ligaški enajstorici SK Ljubljane.

(NADALJEVANJE NA 8. STRANI)

Kdaj bo konec radijskih motenj?

Naročnikom radijskih aparatov v Koroškem predmestju, zlasti v delu med Vodnikovim trgom ter Strmo ulico, je postalo poslušanje radijskih oddaj že prava muka, posebno podnevi. Ako vključite kako šibko radijsko postajo, vobče ne slišite ničesar drugega kot pokanje. To velja v polni meri na pr. za ljubljansko oddajnico, pa tudi za mnoge oddaljeneje srednje močne postaje.

Mnogo je že bilo pritožb, bodisi v obliki časopisnih člankov bodisi v obliki dopisov na merodajna mesta, naj bi se vendarle enkrat nekaj ukrenilo, da bi si mogli tudi radijski naročniki brez stalne-

ga razburjanja in v miru privoščiti užitek, za katerega plačujejo naročnino. Vendar so doslej izostali vsi pričakovani energični ukrepi proti motilecem. Brez dvoma tudi v našem področju povzročajo motnje neblokirani motorji in masožni aparati. Strokovnjakom bržkone ne bo težko ugotoviti njihovih lastnikov ter jih pozvati na odgovornost. Radijski naročniki v Koroškem predmestju prosimo merodajne činitelje, da čimprej pošljejo strokovnjaka, ki bo motnje ugotovil ter posredoval, da se neblokirani motorji in aparati blokirajo. G. B.

Predavanje o Hrvatskem Primorju

Veliko zanimanje je vladalo za sinočnje predavanje o Hrvatskem Primorju, ki sta ga priredila v dvorani Ljudske univerze mariborska podružnica Jugoslov. Turing kluba ter Jadranska straža v Mariboru. V imenu prirediteljev je uvodoma pozdravil predavatelja J. S. Vrginina, ravn. Turističnega saveza in »Putnika« na Sušaku, ravn. Josip Loos, Predavatelj, ki je tokrat že tretjič nastopil v naši sredini, je povedel poslušalce vzdolž jadranske obale ter je svoja izvajanja poživljal z lepimi barvnimi posnetki, ki jih je bilo okoli 200. Posebnega zanimanja so bili deležni oni snimki, ki so predstavljali razdejanje na Sušaku, ki so ga povzročili tuji avijoni. Predavanje je v veliki meri seznanilo poslušalce s krasotami naše domovine ter je tako tu-

Pismo uredniku

Gospod urednik! Mnogokrat čitamo v dnevnem tisku pritožbe zaradi slabih cest in ulic. Mnenja smo pa, da spada naš okraj — magdalensko predmestje — v tem pogledu med najbolj zastopljene dele mesta. Večina cest je močno razoranah, zlasti velja to za Jezdarsko, Puškinovo, Ob železnici, sploh za okolico magdalenskega parka, dalje za Aljažovo, Primorsko ulico itd. V nekaterih teh ulic je cestišče višje od peš poti ob strani, kjer se zaradi tega zbira vsa voda, ki se nima kam odtekat, v zadnjem času pa vozijo težki tovorni avtomobili tudi že kar po jarkih ob robu ulic, tako da je marsikje odtok v kanale preprečen. V zvezi s tem bi še omenili, da tudi marsikateri hišni posestnik pozablja na svojo dolžnost, da bi posul peš poti ter jih tako napravil uporabnejše za mimoidoče. Kajpada so pri tem najbolj prizadeti pešci, dvakrat neprijetno je to danes, ko so cene obleki in obutvi dosegle že takšno višino. Prosimo Va, g. urednik, da to našo upravičeno ugotovitev objavite v Vašem listu s prošnjo odločujočim činiteljem, naj se končno enkrat spomnijo tudi naših cest in ulic. Za uslugo se Vam že vnaprej iskreno zahvaljujem ... itd.

Prizadeti

Prometna nesreča v Nasipni ulici

V Nasipni ulici pod gostilno Žohar se je včeraj dopoldne pripetila huda prometna nesreča in je le za las manjkalo, da ni bilo človeških žrtev. Po strmini je zdrvel dvovprežen voz, izrul velik občestni kamen ter treščil v debelo jablan, kjer se je voz ustavil. Le malo je manjkalo, da voz ni treščil v tobačni kiosk pod viaduktom na Pobrežju. Pobreški cestar naj strmino v Nasipni ulici spet razdeli z jarki, po katerih se bo odtekala voda. Na ta način vozovi ne bodo mogli drveti po nevarni strmini.

PROMETNA NESREČA ZARADI NEPREVIDNOSTI

Kuharica Ana Klanževa iz Smetanove ul. je s 3-letnim Borom Gorinškom, sinom gledališkega igralca, v naročju tako neprevidno šla preko Glavnega trga proti tobačni trafiki ob mostu, da se je zalezela v konja enovprežnega voza, ki ga je pravilno in z zmerno brzino vodil proti Kneza Koclja ulici hlapec Majer Matija iz Pobrežja. Pri trčenju je padla. Njej se ni zgodilo nič hudega, otrok pa je dobil ogrebotine po glavi.

RAZDELITEV KOLESARSKIH KNJIŽIC V STUDENCIH

Uprava občine Studenci razglašja, da se bodo razdeljevale kolesarske knjižice v nedeljo, 16. marca, v občinski pisarni od 8. zjutraj do opoldne. Lastniki dvokoles se opozarjajo, da ne bodo dobili kolesarskih knjižic brez bloka, ki so ga prejeli ob priliki prijave kolesa.

m. Iz davčne službe. Pri davčni upravi Maribor okolica je napredoval za davkarja v VIII. pol. skupini Perko Andrej, upokojen pa je Kramar Miloš, glavni arhivar v VII. pol. skupini.

Šah

Šahovske novice iz Sovjetske Rusije

KDO BO KONČNI PRVAK SSSR?

Na nedavnem velikem turnirju v Moskvi za prvenstvo SSSR sta kot znano zmagala Bondarevski in Lilienthal, ki sta z enakim številom točk zasedla prvo in drugo mesto. Keres in Botvinnik sta zaostala na 4. ozir. 5. mestu. Pričakovati je bilo — vsaj tako je takrat poročal ruski radio — da bosta Bondarevski in Lilienthal odigrala še poseben match za končni naslov prvaka. Vendar pa se ni zgodilo tako, ampak je ruski šahovski savez sklenil nekaj popolnoma drugega. V aprilu bo priredil v Moskvi štirikrožni turnir šestih najboljših mojstrov. Dosedanjemu prvaku Botvinniku je tako dana zadnja možnost, da reši svoj prestiž oz. naslov. Turnirja, ki bo brez dvoma predstavljal grandiozno bitko, se bodo udeležili: mojster Boleslavski, veliki mojster Bondarevski, veliki mojster in prvak inž. Botvinnik, veliki mojster Keres, veliki mojster Lilienthal in mojster Smislov. Zmagovalec dobí naslov absolutnega prvaka Sovjetske Rusije.

Dodatno h gornjemu poročilu je sinoči poročal moskovski radio, da bo prva polovica turnirja odigrana v Leningradu, druga polovica pa v Moskvi. Bitka v Leningradu prične že 23. t. m., druga polovica v Moskvi pa 11. aprila.

RABINOVIČ, PRVAK LENINGRADA

V Leningradu je bil pravkar zaključen daljši turnir za naslov leningrajskega prvaka za l. 1940-41. V precej dramatični bitki, ki je poenajla šele v zadnjih kolih, je močno zmagal mojster Rabinovič, ki je dosegel 12 točk. Sledijo Šamajev, Toluš in Vasiljev 10½ točke, Ravniskij 9½, Čehover, Iljin Zenevskij in Snajdeman 8½ itd.

S tega turnirja je naslednja partija:

185. Španska partija.

Beli: Čehover Črni: Skibienski
1. e4, e5 2. Sf3, Sc6 3. Lb5, a6 4. La4, Sf6 5. 0-0, Sxe4 6. d4, b5 7. Lb3, d5 8. dxe5 9. a4, b4! 10. a5, Sc5 11. Lg5, Le7 12. Lxe7, Sxe7 13. Sbd2, 0-0? 14. Sd4, Dd7 15. S2f3, Tf8 16. Sg5, h6 17. Sgxe6, fxe6 18. Dg4, Tc8 19. Tadi, Sc6, 20. Sxe6!, Sxb3 21. Txd5, Df7 22. Sxg7!, Dxd5 23. Sh5+ in črni preda, ker izgubi damo.

TURNIR ZA PRVENSTVO MOSKVE

Po končanih polfinalnih turnirjih, ki so trajali skoraj dva meseca, je pričel finalni turnir za letošnje prvenstvo Moskve s 15 udeleženci. Turnir je precej močno zaseden, saj igrajo med drugimi veliki mojster Kotov, moj-

stri Kan, Verlinskij, Judovič, Bjelavjenec, Alatorcev, Panov, Mazel in Dus Hotimirski. Istočasno je v teku tudi turnir za damsko prvenstvo, ki se ga udeležuje 12 najmočnejših moskovskih šahistov.

S semifinalnega turnirja je sledeča partija:

186. Damin gambit.

Beli: Kotov Črni: Jaroševski
1. d4, d5 2. e4, Lf5 3. Sc3, e6 4. exd5, exd5 5. Sf3, Sc6 6. Lf4, Sf6 7. e3, Ld6 8. Lg5, Sc7 9. Ld3, e5 10. 0-0-0 11. Lxf5 Sxf5 12. Dd3, Se7 13. Lxf6, gxf6 14. Sh4, Dd7 15. Ld4, Dg4 16. Tf1!, Kh8 17. Tg3, Dh5 18. Th3, Tg8 19. Sc2, Sg6 20. Sg3, Dg4 21. Df5!, Dxf5 22. Shx5, Le7 23. Sh5, Tge8, 24. Sh6, Sf8 25. Sxf7+, Kg8 26. Sh6+, Kh8 27. Tg3, Sg6 28. f5 in črni preda.

V finalnem turnirju je sedaj v vodstvu Judovič, ki igra zelo podjetno. Veliki mojster Kotov pa je zaostal. V 3. kolu je namreč doživel neprijeten poraz proti Eljovu. S finalnega turnirja pa sledeča partija:

187. Staroindijska

(Finalni turnir, 3. kolo 2. marca 1941)
Beli: Judovič Črni: Alatorcev
1. e4, d6 2. d4, g6 3. Sc3, Lg7 4. h4, Sf6 5. Le2, c5 6. d5, h5, 7. Sf3, Sbd7 8. Lg5, a6 9. a4, b6 10. Dd2, Sg4 11. Sd1, Sd6 12. Dd3, Ld7 13. c4, b5 14. axb5, axb5 15. Txa8, Dxa8 16. cxb5, Da4 17. Sd2, 0-0 18. 0-0, Se5 19. Sc3, Dd4 20. Dc2, Ta8 21. b3, Se8 22. Te1, Sg4 23. Lxg4, hxe4 24. Lxe7, g3 25. fxe3, Le5 26. Sc4, f6 27. Kh2, Lxb5 28. Sxe5, fxe5 29. Sxb5, Dxb5 30. Df2, Ta7 31. Df8+, Kh7 32! Tf1, Dxf1 33. Dxf1, Txe7 34. Df8 in črni preda.

BOLESLAVSKI, PRVAK UKRAJINE

V Kijevu je bil pred nedavnim končan turnir za prvenstvo Ukrajine, ki je imel 18 udeležencev. S 13 točkami je zmagal mojster Boleslavski. Sledijo Bronštajn 11½, Kirilov in Rudakovski 10½, Zuhovicki 10, Goldenov in Poljak 9½, Konstantinovski in Konstantinopolski 9, Havin 8½, Appel 8, Tjutin 7, Knišenko, Murzin in Saharov 6½, Gerstenfeld in Kotlerman 6 in Banik 5½ točke.

S turnirja je naslednja zmaga Boleslavskega:

188. Španska partija

Beli: Boleslavski Črni: Zuhovicki
1. e4, e5 2. Sf3, Sc6 3. Lb5, a6 4. La4, Sf6 5. 0-0, Sxe4 6. d4, b5 7. Lb3, d5 8. dxe5, Le6 9. c3, Le7 10. Sbd2, 0-0 11. Te1, Sc5 12. Le2, Dd7 13. Sb3, Lg4 14. Sxc5, Lxc5 15.

Dd3, g6 16. Lb3, Tad 8 17. Sd4, Le7 18. Sxc6, Dxc6 19. Lh6, Tf8 20. a4, Db6! 21. Dg3, Le6 22. axb5, axb5 23. h4, b4 24. La4, c6, 25. cxb4, Ta8 26. Ld2, Tec8? 27. Df4, d4, 28. h5, Lxb4 29. Lxb4, Dxb4 30. b3, Tcd8, 31. Lxc6, Tac8 32. La4, Dd7 33. Tacl, Txel 34. Txel, gxf5 35. Tdl in beli je zmagal v končnici.

PRVENSTVO BEOGRAJSKEGA SAHOV-SKEGA KLUBA

V BSK je pravkar v teku letošnji prvenstveni nagradni (I. nagrada je 1000 din) turnir, ki se ga udeležuje 16 najboljših klubskih članov, med njimi tudi mojstra Gligorič in Matvejev. Po 6. kolu vodi mojster Gligorič, ki je v 3. kolu premagal v lepi partiji svojega glavnega konkurenta m. Matvejeva ter ima sedaj najboljšo izgleda na končno zmago.

S turnirja je naslednja partija, o kateri pravi beograjsko časopisje, da je doslej najlepša partija turnirja. Poglejte jo:

182. Caro-Kann

(3. kolo 14. februarja 1941)

Beli: M. Udovič Črni: R. Stakič
1. e4, c6 2. d4, d5 3. Sc3, dxe4 4. Sxe4, Lf5 5. Sg5, Lg6 6. Sf3, e6 7. h4, h6 8. Se5, Lh7 9. Dh5, g6 10. Df3, f6 11. Sc4, Dxd4 12. Db3, b5 13. Le3, Dd7 14. Td1!, bxc4 15. Lxc4, Dd7 16. 0-0, e5 17. Se4, Sd7, 18. Sd6+, Dxd6 19. Lf7+! Ke7 20. Txd6, Kxd6 21. Td+, Ke7 22. Txd7+, Kxd7, 23. Db7+, Kd6 24. b4! in črni preda.

Š. Dravograd-Meža. Pred nedavnim je bil občni zbor tukajšnjega šahovskega kluba, na katerem je bil izvoljen novi odbor s predsednikom Jankom Ornikom na čelu. Na občnem zboru je bil postavljen načrt dela za bodočo sezono. Igralni dnevi so vsak ponedeljek in četrtek. Poživljeni klub se bo sedaj uspešno vključil v šahovsko življenje severne Slovenije.

Š. Slovenjgradec. Občni zbor šahovskega kluba bo v soboto, 15. t. m., ob 20. v posebni sobi Sokolskega doma.

Š. Prvenstvo Milana je na nedavnem turnirju osvojil Castiglioni, ki je dosegel 7 točk, znani Ferantez pa je za pol točke zaostal na II. mestu.

Š. V Skopju je bil pravkar zaključen turnir za prvenstvo 1941. Na turnirju s 14 udeleženci je zmagal Dušan Vučković, ki je dosegel 12 točk. Novi prvak Skopja Vučković je izvrsten pozicijski igralec, ki dobro pozna otvoritve ter strateške principe središnice. Na turnirju ni izgubil nobene partije.

Š. Šampionat Rostova na Donu za leto 1941 je osvojil Melihov. Znana mojstra Bondarevski in Stolberg, ki sta iz Rostova, na turnirju nista sodelovala.

35. Šahovski oreh

Danes pa »ena iz starih časov«. Nekateri jo že poznajo, mlajšim šahistom pa bo »nova«. Doma je iz Perzije, ki je, kot nekateri zatrjujejo, sploh domovina šaha. Tudi takrat so imeli neverjetno mnogo estetičnega okusa. Poglejte: Beli: Ka1, Tc7, Sd5, Sg5 in kmet e6. Črni: Kh8, Tc2, Tg2, Sc6, Sd8 in kmet na b3. Beli na potezi zmagaja. Na videz je beli izgubljen. Njegova edina prednost je še v tem, da je na potezi. Čim bi prišel črni do sape, je seveda pesmi konec. Kaj pa pomeni v šahu biti na potezi, to ve vsak povprečen šahist, zato rešitev brzčas ne bo tako težak!

Beli na potezi zmagaja

Rešitev 34. šahovskega oreha

A. Troicky (Beli: Kg1, Td3, Sd5, kmet c2. Črni: Kb8, Tg3, Sa3, kmet f7, f3 in g2). Beli na potezi remizira: 1. Tb3+!, Ke8 (na 1... Ka7 2. Txa3+, Kb7 3. Ta1, Th3 4. Kf2, Th1 5. Tg1! bi črni še izgubil) 2. Txf3! (nepričakovana pointa, kajne?), Txf3 3. Kxg2!! in remis, kajti črna trdnjava ima sicer 11 polj, toda kamor koli se postavi, povsod je izgubljena. Beli skakač jo namreč povsod zajame. Zares čudovita študija.

Tokrat je prejel urednik 17 pravih rešitev. Pravilno so rešili: T. Beljan, J. Šneberger, A. Jakolič, dr. R. Klasine, vsi iz Maribora; J. F. Sešelj in L. Zajc, Ljubljana; prof. Grašar, S. Jerič, F. Grein in S. Cijan, Celje; Sešek P., Medvode; J. Jordan, Sv. Jurij ob Šč.; F. Detiček, Smarje pri Jel.; Mr. Hočevan, Radeče; R. Travninč, Zagreb; V. Kočan, Mežica; Dr. D. Senčar, Prevalje.

Zreb je določil nagrado — Pastuškinov »Križev pot Petra Kupljenika« — Pavlu Sešku iz Medvod pri Ljubljani.

Kupon za šahovsko nagrado
»Večernik«, 14. marca 1941

Pokalno prvenstvo SNZ

25. marca se bo odigralo prvo kolo tekem v letošnjem pokalnem prvenstvu SNZ, ki je obvezno za vse ligaške in prvorazredne klube, za drugorazredne pa le, ako se prijavijo. Tekmovanje se prične med prvo in drugorazrednimi klubi po enojnem pokalnem sistemu, zadnja osmorica pa tekmuje nato skupno z ligasi dalje po dvojnem pokalnem sistemu. Izmed drugorazrednih klubov se je pravočasno javil le SK Kamnik. Tehnični odbor SNZ je izžrebal za prvo kolo sledeče pare:

Kamnik—Disk, Jadran—Svoboda, Korotan—Moste, Hermes—Grafika in ljubljanskem okrožju, Brezice—Hrastnik, Celje—Atletik (Jugoslavija je prosta) v celjskem okrožju, Slavijski—Rapid, Slovan—Slovenjgradec, Mura—Lendava, Drava—Ptuj in mariborskem okrožju. Tekme se bodo odigrale na igriščih prvoimenovanih klubov.

Alpska kombinacija

na Peci

Zimsko sportni odsek SPD Mežica—Crna razpisuje za 19. mare 1941 tradicionalno medklubsko tekmovanje v alpski kombinaciji za prehodni pokal prireditelja. Smuk bo na 2 km dolgi progi Kordeževa glava—Uletova kočja z višinsko razliko okoli 500 metrov, start ob 9. dopoldne. Pričetek tekmovanja v slalomu je določen na 13. pri Uletovi koči.

Pravico tekmovanja imajo vsi verificirani člani SZSZ, prijavitelj se je treba do 18. marca na naslov Zimsko sportni odsek SPD Mežica—Crna, ali pa dan pred tekmovanjem na Uletovi koči.

Prehodni pokal dobi v trajno last oni tekmovalce, ki zmagajo dvakrat zaporedoma. Za prve tri plasirane so določene razen tega še lične plakete.

s Slovenska kolesarska zveza v Ljubljani (službena obročnica podzvezam in klubom SKZ). Ministrstvo za telesno vzgojo naroda je poslalo kr. banski upravi sledeči dopis: »Ministrstvo za telesno vzgojo naroda je obveščeno, da se biva Jugoslovanska kolesarska zveza v Zagrebu še nadalje predstavlja kot vrhovni reprezentant kolesarskega sporta v Jugoslaviji. Zaradi tega je ministrstvu čast obvestiti in opozoriti banko upravo v Ljubljani, da je minister za telesno vzgojo naroda s svojim rešenjem od 3. II. pod O. br. 8435 odobril pravila Kolesarske zveze kraljevine Jugoslavije v Beogradu, ki sta jo sporazumno ustanovili Srbska in Slovenska kolesarska zveza, in je potemtakem Kolesarska zveza kraljevine Jugoslavije v Beogradu edini zakoniti in priznani vrhovni forum kolesarskega sporta v državi«.

MALI OGLASI

do 20 besed stanejo z davkom vred 15.— din. Vsaka nadaljnja beseda 1.— din. Kdor išče službo, plača za tak oglas namesto 15.— din samo 12.— din. Mali oglasi za ženitve, dopise, posete, trgovsko in obrtno delo na stanje namesto 15.— din 20.— din. Vsaka nadaljnja beseda v teh oglasih stane 2.— din. Za pisemne odgovore glede naslovov v malih oglasih znaša posebna pristojbina 3.— din, kateri znesek je treba priložiti v znakah. Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu. Pri pisanih naročilih se lahko plača v znakah. Za vse male oglase, če so debelo tiskani, velja dvojna tarifa.

SLUŽBO DOM

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

URADNICO

veščo knjigovodstva, slovenske, srbohrvaške in nemške korespondence, išče večje podjetje proti takojšnji namestitvi. Uradnice s prakso inajo prednost. Ponudbe poslati pod »Stalna služba« na ogl. odd »Večernik« 23858-2

Perfektna PLACILNA NATAKARICA dobi mesto takoj v hotelu z velikim posetom gostov. Ponudbe poslati na ogl. odd »Perfektna« 23770-2

DIN 6.—

KROJAŠKI POMOČNIK

ali pomočnica se takoj sprejme. Lampret Jurij, krojač, Tezno, Ptuiska 30. 23912-2

SLUŽKINJO

pošteno, vajeno vseh hišnih del, ljubiteljica otrok, išče uradniška družina. Predstavilo naj se samo take z letnimi spričevali. Naslov v ogl. oddelku »Večernik« 23924-2

VINIČARJA

sprejem takoj. — Vprašati Meljska c. 24. 23909-2

PREJEMAN

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Sprejme se več

ABONENTOV

na dobro domačo hrano. — Vprašati Kneza Kocija 24-I, vrata 3. 23905-7

STANOVANJE LUDA

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

STANOVANJE

obstoječe iz dveh sob n kuhinje, se odda Aleksandrova c. 36, Maribor. 23886-5

POSESI

do 20 besed 20 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din

NEODENDRIN, MIXDRIN,

žvepleno-apneni brozga, žveplo bakreno apno in druga sredstva proti sadnim škodljivcem nadalje apneni prah, Nitrofoskal in druga gnojila oddaja Kmetijska družba — Meljska cesta, tel 20—83. 23038-11

KURIR IRGOVINA

do 20 besed 20 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din

SPARGELJEVE SADIKE

orjaške jagode, marelice itd. nudi vrtnarija Jemec, Maribor, Prešernova 23918-13

KOMPOSTNO ZEMLJO

za izboljšanje vrtov in presa-jevanje cvetlic vsako množino v vrtnariji Jemec, Maribor, Prešernova 23920-13

POHIŠTVO OPREMA

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Proda se KUHINJSKO POHIŠTVO Istotam se sprejme vajenec za slikarstvo in pleskarstvo. Jadogič, Dravska 10. 23922-17

RAZNO

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Kupim DRES ZA MOTOR

(bajaco) Ponudbe s ceno na oglasni oddelku »Večernik« pod »Dres«. 23896-28

ZELEZO BETONSKI STEBRI

za ograjo na prodaj Gostilna Merdaus, Koroška c. 172. 23927-28

Najlepša in

DOLGOTRAJNA OGRAJA

je poselana z ligustrom sadike, nudi vrtnarija Jemec, Maribor, Prešernova 23919-28

Oddajte

MALE OGLASE

za sobotno-nedeljsko številko »Večernika« čimprej v tednu, najkasneje do

petka 17. zvečer,

ker so do tedaj oddani mali oglasi brez posebne pristojbine in zato cenejši, kakor v soboto do 9. ure dopoldan oddani.

»VEČERNIK«

Oglasni oddelk.

Širite »Večernik«!

Naznanjamo tužno vest, da nas je za vedno zapustila žena, mati, stara mati, gospa

Justina Selinšek

v 49. letu starosti. Pogreb blagopokojne bo v soboto ob 4. uri popoldne na Magdalensko pokopališče na Pobrežju.

Sv. maša zadušnica se bo brala v ponedeljek ob 6. uri zjutraj.

Maribor, Pobrežje 14. marca 1941.

Zalujoči soprog, otroci in ostalo sorodstvo.

Izdaja in ureja ADOLF RIBNIKAR v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru. — Oglasi po ceniku. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in uprava: Maribor, Kopaška ul. 6. — Telefon uredništva šte. 25-67 in uprave šte. 28-67. — Poštni čekovni račun šte. 11.409.